

Signerat dokument

via <https://min.ebox.nu>

Verksamhetsberättelse 2025

Signerad text:

Jag har läst och förstår innehållet i PDF-filen (1) och samtycker och godkänner allt som avtalas däri, som om jag skrivit under en fysisk utskrift av PDF-filen (1):

(1) Avser PDF-fil enligt följande

Namn: Sveriges Dövas Riksförbund Verksamhetsberättelse 2025.pdf

Storlek: 4557422 byte

Hashvärde SHA256:

b221b066929802f8cf610d90715cccf11b40214b6bdccbfe7fa644fc0743e4c

*Originalfilen och signaturerna är bifogade som bilagor till denna PDF.
För att öppna bilagorna kan en dedikerad PDF-läsare krävas.*

Signerat av 9:

JENNIE ÅKERLUND

Signerat med BankID 2026-04-13 15:24 Ref: 019d8703-5d8b-78a0-864d-72e433d638a0

JOAKIM GUNNAR HAGELIN ADEBY

Signerat med BankID 2026-04-13 13:20 Ref: 019d8691-e005-7c30-a720-558ea03e14de

TAREK ABDELLATIF ABDALLA

Signerat med BankID 2026-04-13 12:52 Ref: 019d8678-95f7-7bbf-8f24-048dec0037b9

Emma Josefine Cid

Signerat med BankID 2026-04-13 10:21 Ref: 019d85ed-dd17-731f-b724-9e24f9b4ae2d

Hedvig Charlotta Elisabet Ledung

Signerat med BankID 2026-04-13 10:10 Ref: 019d85e4-8bb9-71f4-84d1-6916ea02450d

CHRISTINA ERIKSSON

Signerat med BankID 2026-04-13 10:05 Ref: 019d85df-dd15-732d-8094-b5dca5154ad6

CHRISTIN INGESSON ARFVIDSSON

Signerat med BankID 2026-04-13 10:01 Ref: 019d85db-87c2-7a19-8a29-b10d73407f50

CAROLINA EKSTRÖM

Signerat med BankID 2026-04-13 09:58 Ref: 019d85d9-22c6-75e9-9f51-3ae8c23a45fe

Lea Strandberg

Signerat med BankID 2026-04-10 16:34 Ref: 019d77d0-d066-70fe-be66-de3799481b80

Verksamhetsberättelse

Sveriges Dövas Riksförbund

2025

Innehållsförteckning

Inledning	4
Nationell handlingsplan.....	5
Dövpanelen.....	5
Almedalen.....	5
Starkare rätt till teckenspråk	6
Omvända världen.....	6
Det svenska teckenspråkets ställning.....	8
Utbildning.....	10
Modersmål.....	10
Föreningsforum.....	11
Mätverktyg för döva barns språkutveckling.....	11
God hälsa och välbefinnande	12
Sysna på mig.....	12
Guide till vårdgivare.....	13
Systematiska brister i vården	14
Ny socialtjänstlag.....	14
Socialstyrelsens råd.....	14
Äldre döva.....	15
Nationellt kunskapscenter för dövfrågor.....	15
Minskad fattigdom	16
DigiDöv - digital guide för äldre döva.....	16
Arbetsmarknad.....	16
Tolktjänsten.....	17
Mer jämlikt samhälle	18
Dövas Kulturarvscentrum.....	18
Dövhistoriska filmer - från arkiv till allmänheten.....	20
Digitalisering av fotoarkiv.....	20
Kriminalvården.....	21
Juridiskt stöd.....	21
FN-rapport om politiskt engagemang.....	22
Tillgång till hörselvård och hjälpmedel.....	22
Upprättelse och statlig ursäkt till döva.....	22
Artificiell intelligens.....	23
Public service.....	23
Stark dövrörelse	24
Föreningssupport.....	24
Kurser och verktyg.....	24
Kongressen.....	26
Utmärkelser.....	26
Samarbete med SDUF & SDP.....	28
Likahandling.....	28
Prideparaden.....	28
Kommunikation.....	29
Starka och synliga tillsammans.....	29
Dövas Dag.....	31
Bistånd.....	32
Internationellt samarbete.....	33
Webbshop.....	35
Gåvor och stöd.....	35
Ekonomisk hållbarhet.....	35

Innehållsförteckning

Dövas Tidning	36
Västanviks folkhögskola	37
Mo Gårds stiftelse	38
Stiftelsen Rikstolktjänst	38
Skrivelser och uttalanden	39
Organisation	40
Medlemmar.....	40
Distriktsorganisationer.....	41
Lokala organisationer.....	41
Anslutna organisationer.....	41
Förtroendevalda.....	42
Anställda.....	43
Projektanställda.....	43
Arbetsgrupper.....	44
Slutord	45

Teckenspråk – En hållbar framtid

Så heter vårt handlingsprogram som ligger till grund för förbundets arbete 2022–2025.

Programmet består av fem områden – samma struktur som också vägleder upplägget av vår verksamhetsberättelse. Målen i handlingsprogrammet är inspirerade av Agenda 2030 och de globala målen. Den bärande principen är tydlig: ingen ska lämnas utanför – ett avgörande villkor för att uppnå en hållbar utveckling.

Omslagsbild

H.M. Drottning Silvia uppvaktas och mottar Kruthmedaljen nr. 35 av förbundsordförande Åsa Henningsson och vice förbundsordförande Joakim Hagelin Adebay på Kungliga Slottet den 28 maj. Foto: Johan Wallin.

Inledning

2025 har varit ett år då Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) tagit viktiga steg för att stärka rättigheter, språk och delaktighet för döva och teckenspråkiga i hela Sverige. Som nyvald förbundsordförande inleder jag denna årsredovisning med både ödmjukhet inför uppdragets ansvar och stolthet över den kraft och det engagemang som finns i vår gemenskap. Tack för ert förtroende!

Året markerar på flera sätt ett nytt kapitel för förbundet. Med en ny förbundsstyrelse och genomförd omorganisation har 2025 präglats av förändring, ansvarstagande och långsiktighet, men också av framtidsfokus och gemensam riktning. I samband med kongressen gavs ett tydligt mandat att fortsätta stärka dövas rättigheter och det svenska teckenspråkets ställning.

Förbundet har bedrivit ett aktivt intressepolitiskt arbete i en tid då dövas rättigheter utmanas på flera områden. Rätten till tolk har varit fortsatt prioriterad, liksom frågor som rör utbildning, arbetsliv och tillgång till samhällsservice på teckenspråk. SDR har bevakat lagstiftning och myndighetsarbete och markerat när beslut riskerat att försvaga jämlikhet och delaktighet.

Samtidigt har blicken riktats framåt. Utbildning och artificiell intelligens (AI) har lyfts som viktiga framtidsfrågor, där teknikutvecklingen rymmer både möjligheter och risker för döva och det svenska teckenspråket. Förbundet har påbörjat ett arbete för att stärka kunskapen om hur AI påverkar språk, tillgänglighet och inflytande, vilket även uppmärksammades vid ombudskonferensen i samband med Dövas Dag.

Teckenspråkets ställning har varit en central fråga under året. I samband med kongressen gjordes uttalandet *Vår tid är här – men var är respekten för vårt språk?* och under hösten tillsattes en ad hoc-arbetsgrupp för att analysera vägar mot ett starkare språkligt skydd för svenskt teckenspråk.

Arbetet med att stärka organisationen och närma sig medlemsorganisationerna har fortsatt genom regionala digitala träffar, med syfte att fördjupa dialogen och stärka den ömsesidiga förankringen inom rörelsen.

Under året avslutades också tre betydelsefulla projekt: *DigiDöv*, *Omvända världen* och *Syssna på mig*. *DigiDöv* har arbetat för att motverka digitalt utanförskap bland äldre döva. *Omvända världen* nådde en bred publik genom föreställningen *Audism genom livet* som synliggjorde diskriminering och dövas villkor. *Syssna på mig* bidrog till ökad kunskap om psykisk hälsa inom dövsamhället.

Erfarenheterna från 2025 visar att ett starkt förbund byggs genom gemensamt ansvar, öppen dialog och tydlig riktning. Med detta som grund fortsätter SDR arbetet för ett samhälle där döva fullt ut får sina rättigheter tillgodosedda, i enlighet med dövrörelsens princip: **inget om oss, utan oss.**

Hedvig Ledung
Förbundsordförande

Nationell handlingsplan

Dövas vardag präglas ofta av bristande tillgänglighet, vilket leder till utanförskap, minoritetsstress och begränsad delaktighet. Förbundet har därför sett behovet av en nationell handlingsplan som samlar och stärker dövas rättigheter inom områden som utbildning, arbetsliv, vård, kultur, demokratiskt deltagande och tillgång till svenskt teckenspråk.

Arbetet tar inspiration från den nationella handlingsplanen för hbtqi+-personers lika rättigheter och syftar till att samla dövas livsvillkor i ett helhetsperspektiv. SDR har tydligt lyft behovet av att staten tar ett samlat ansvar för dövas rättigheter och klargör ansvarsfördelningen, bland annat genom en nationell handlingsplan på riksnivå.

Frågan har tagits upp i dialoger och möten med politiska företrädare från Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet under senhösten. Under årsskiftet och början av 2026 planeras även möten med övriga riksdagspartier. Den nationella handlingsplanen kommer dessutom att vara förbundets tydliga valfråga och en prioritet för att säkra dövas rättigheter och stärka svenskt teckenspråk på den politiska agendan.

Dövpanelen

Under hösten initierade förbundet Dövpanelen, en nationell panel med döva och hörsel-skadade personer över 18 år som regelbundet får dela med sig av sina erfarenheter via korta och digitala enkäter. Syftet med panelen är att systematiskt samla kunskap om vardagsliv, utbildning, arbetsliv, tillgång till tolk, samhällsservice och delaktighet i samhället, för att skapa ett evidensbaserat underlag för förbundets intressepolitiska arbete.

Hittills har fokus legat på att utveckla panelens struktur, metod och innehåll samt rekrytera deltagare. Vi eftersträvar att de anmälda deltagarna representerar olika åldrar, kön, könsidentiteter och geografiska områden. Den första enkäten planeras att genomföras under första kvartalet 2026.

SDR:s trupp i Almedalen 2025 fr.v: Christina Eriksson, Sara Schöldt, Jenny Ek, Tommy Aldergrim och Cathrine Björkstrand.

Almedalen

Förbundet deltog med fem representanter i Almedalsveckan på Gotland den 23 till 27 juni för att lyfta dövas livsvillkor samt stärka arbetet för full delaktighet och jämlika rättigheter i samhället. Almedalsveckan är Sveriges största demokratiska mötesplats och fungerar som en nationell arena för demokrati, politik och samhällsdebatt, där civilsamhälle, beslutsfattare och samhälls-aktörer möts för dialog och politisk påverkan.

Under veckan drev förbundet särskilt följande fokusområden:

- Rätten till undervisning på svenskt teckenspråk
- Fungerande tolktjänst och rätten till kommunikation i vardag och arbetsliv
- Bevarande och tillgängliggörande av dövas kulturarv
- Tillgång till krisinformation på svenskt teckenspråk
- Trygg och patientsäker vård för döva, inklusive behovet av ett nationellt kunskapscenter för dövfrågor

Genom möten och dialoger med politiker, myndighetsföreträdare och andra samhälls-aktörer synliggjordes hinder som döva möter, såsom bristande tillgänglighet, språkligt utanförskap och diskriminering. Exempel på aktörer som förbundet förde dialog med var Mats Berglund (MP, ordförande i kulturutskottet), Mikael Frisell (generaldirektör för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*), Sofia Rydgren Stale (ordförande för Läkarförbundet) och Kristina Taylor (ordförande för Psykologförbundet), samt Patrik Sundström (vd för Inera, som bland annat utvecklar 1177). Flera av dessa samtal har följts upp inom ramen för förbundets och Dövas kulturarvscentrums arbete. Vi syssnade även på partiledartalen och deltog i ett flertal föreläsningar och seminarier, vilket gav oss värdefull information, nya kontaktvägar och konkreta uppgifter att använda i vårt fortsatta påverkansarbete.

**Från och med 1 januari 2026 Myndigheten för civilt försvar*

Starkare rätt till teckenspråk

Omvända världen

Projektägare: SDR

Samarbete: Riksteatern Crea

Projektid: 1 mars 2024 - 30 september 2025

Finansiering: Svenska Postkodlotteriets Stiftelse

Under 2025 genomfördes de avslutande aktiviteterna inom projektet *Omvända världen*. Fokus låg på att fortsätta sprida kunskap om dövas livsvillkor och teckenspråkets betydelse genom informationsmaterial, föreställningar och webinarier. Under våren arrangerades fem webinarier baserade på scener ur *Audism genom livet*, där representanter från myndigheter och andra samhällsaktörer deltog i samtal till sammans med representanter från SDR:s förbundsstyrelse och förbundskansli. Webinarierna spelades in och publicerades på SDR:s webbplats för vidare användning.

Projektet producerade även två broschyrer: *Audism genom livet* och *En inblick i dövas vardag*. Syftet med dem är att ge en översikt av dövas vardagliga villkor och de strukturella hinder som många möter. En debattartikel om dövkultur spreds genom våra lokalföreningar och publicerades i åtta tidningar. Projektets material har samlats på en särskild webbsida på SDR:s webbplats, tillsammans med turnéinformation, pressbilder, webinarier och resultaten från projektets enkätundersökningar.

Flera dövföreningar uttryckte att de fått värdefulla verktyg från föreställningen som de kan använda i sitt intressepolitiska arbete. Därför beslutade vi att genomföra fyra ytterligare föreställningar för en bred publik, inklusive döva samt regionala och lokala beslutsfattare. Under året genomfördes också föreställningar hos riksdagen, på Stockholms Kulturfestival och under Dövas Dag. Projektets föreställningar, webinarier och material på SDR:s webbplats har bidragit till det fortsatta intressepolitiska arbetet på nationell, regional och lokal nivå. Projektet avslutades i september 2025.

Föreställningen *Audism genom livet* visas i riksdagen den 18 mars 2025.

Riksdagsledamöterna Malin Danielsson (L) och Ulrika Westerlund (MP) som möjliggjorde föreställningen i riksdagen, inom ramen för ett riksdagsseminarium.

Omvända världen i siffror 2024 till 2025

Digital räckvidd cirka
30 000 personer

5 webinarier (501 deltagare)

2 debattartiklar,
totalt 26 publiceringar

2 enkätundersökningar (577 svar)

14 myndigheter och 38
dövföreningar involverade

28 st föreställningar
(1 528 deltagare)

2 broschyrer

**Audism
genom livet**

**En inblick i
dövas vardag**

FAKTA

Audism syftar på diskriminering eller fördomar mot döva eller hörselskadade, ofta baserat på antagandet att hörsel och tal är överlägsna förmågor.

Skådespelarna i *Audism genom livet*:
Silja Lamhauge, Amina Ouahid och Rebecca Drammeh

**SVENSKA
POSTKODLOTTERIETS**

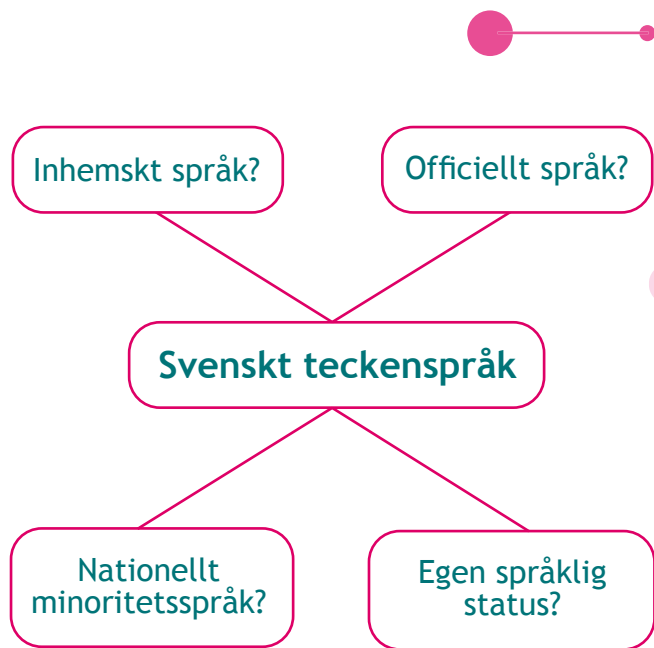
STIFTELSE

Det svenska teckenspråkets ställning

Under 2025 intensifierade förbundet arbetet med att stärka det svenska teckenspråkets ställning. Förbundet bedrev under året aktivt påverkansarbete i flera nationella sammanhang. Detta inkluderade politiska inspel och opinionsbildning i samband med Almedalsveckan 2025, inriktningsbeslut för det fortsatta arbetet vid förbundets kongress i juni samt remissyttranden där SDR tydligt krävde att statliga utredningar och reformförslag ska inkludera ett svenskt teckenspråksperspektiv. Därutöver genomförde förbundet möten med företrädare för riksdagspartierna, där behovet av att stärka det svenska teckenspråkets ställning lyftes, liksom kravet på en nationell handlingsplan för dövas rättigheter med tydligt fokus på teckenspråkets ställning.

Med denna bakgrund beslutade förbundet under hösten 2025 att tillsätta en ad hoc-arbetsgrupp med uppdrag att analysera och ta fram underlag för ett mer sammanhållet och långsiktigt strategiskt arbete för att stärka det svenska teckenspråkets ställning. Arbetet utgick från förbundets handlingsprogram och från ett långvarigt behov inom dövrörelsen av tydligare vägval i språkpolitiska frågor, där tidigare inriktning ofta handlat om en status motsvarande nationella minoritetsspråk. Arbetsgruppen fick i uppdrag att pröva och jämföra flera möjliga alternativ för långsiktigt hållbara lösningar.

Arbetsgruppen bestod av forskare, sakkunniga och representanter från förbundet. Uppdraget var att analysera möjliga språkliga statusar för svenskt teckenspråk, såsom inhemskt språk, nationellt minoritetsspråk, officiellt språk och andra identifierade alternativ. Gruppen skulle också bedöma effekter och risker, juridiska och politiska konsekvenser samt påverkan på dövas rättigheter och samhällsdelaktighet. Alternativen jämfördes med internationella åtaganden, nationell lagstiftning samt erfarenheter från nordiska och andra länder, i syfte att ta fram rekommendationer för förbundets fortsatta inriktning.

Arbetsgruppen sammanträdde vid tre tillfällen under året och bidrog med expertis till förbundets samlade analysunderlag. Ett återkommande konstaterande var att svenskt teckenspråk i praktiken ofta hamnar i gränslandet mellan språkpolitik och funktionshinderspolitik, då nuvarande lagstiftning inte är tillräcklig. Det bidrar till otydligt ansvar, ojämlika villkor och bristande långsiktighet trots tidigare rättsligt erkännande. Analysen tydliggjorde ett behov av ett mer sammanhållet och rättighetsbaserat ramverk för teckenspråkspolitiken. Det medförde att arbetsgruppen ansåg det som mest lämpligt att det svenska teckenspråket bör ha en status som omfattas av ett kombinerat skydd vilket inkluderar perspektiv från både språk och funktionsnedsättning. Dessa diskussioner utgjorde grunden till förbundsstyrelsens preliminära förslag.

Förslaget presenterades vid ett digitalt möte den 16 december 2025, där distriktsorganisationer och lokalföreningar deltog. Organisationerna gavs möjlighet att föra dialog med sina medlemmar och lämna återkoppling på inriktningen fram till februari 2026. Utifrån denna återkoppling tas ett slutligt förslagsunderlag fram för förbundsstyrelsens ställningstagande under våren 2026.

Lärorika och breda diskussioner under ad hoc-arbetsgruppens möten.

Från arbetsgruppens andra möte. I bild fr.v: Hedvig Ledung, Tommy Aldergrim, Ingela Holmström, Brita Bergman, Christer Degsell, Mindy Drapsa, Patrik Nordell och Jenny Ek. I bild saknas Liz Adams Lyngbäck, Dennis Kronholm och Sara Schöldt.

Ad hoc-arbetsgruppen bestod av:

- Brita Bergman, professor emerita i teckenspråk
- Christer Degsell, huvudsekreterare i utredningen om översyn av teckenspråkets ställning 2006
- Dennis Kronholm, utvecklingsstrateg/samordnare för förvaltningsområdet för finska i Tierps och Östhammars kommuner
- Ingela Holmström, professor i teckenspråk med inriktning mot tvåspråkighet och ämnesföreläsare för Teckenspråksavdelningen på Stockholms universitet
- Liz Adams Lyngbäck, docent i specialpedagogik på Stockholms universitet
- Mindy Drapsa, konstnärlig ledare på Riksteatern Crea och medlem
- Patrik Nordell, kulturteoretiker
- Hedvig Ledung, förbundsordförande SDR
- Tommy Aldergrim, intressepolitisk handläggare SDR
- Sara Schöldt, intressepolitisk handläggare SDR
- Jenny Ek, intressepolitisk sekreterare SDR

Utbildning

Under 2025 har förbundet bedrivit ett brett och strategiskt arbete för att stärka rätten till undervisning på svenskt teckenspråk och tillgången till teckenspråkiga lärmiljöer. I dialog med politiker, beslutsfattare och myndigheter har vi särskilt betonat att undervisning direkt på svenskt teckenspråk ger bättre förutsättningar för språkutveckling, kunskapsinhämtning och delaktighet än undervisning via tecken-språkstolk. Vi har också påpekat att bristen på teckenspråkiga miljöer leder till sämre måluppfyllelse och ökad risk för social isolering för döva elever. Dessutom har vi synliggjort sambandet mellan språklig tillgång, utbildningskvalitet och psykiskt välbefinnande samt hur språkskanning och audistiska normer påverkar dövas möjligheter i skolan. Förbundet har också lyft behovet av dövstudier inom skolväsendet för att stärka kunskapen om dövas livsvillkor, svenskt teckenspråk och dövulturella perspektiv.

I samtal med beslutsfattare har vi tydliggjort att dagens skollag inte garanterar undervisning i och på svenskt teckenspråk. Nuvarande lagformulering skapar oskäliga barriärer för antagning till skolor med teckenspråksmiljö, det vill säga specialskolan. En bidragande orsak är antagningsnämndens roll, med krav på utredningar och bedömningar, vilket vi har uppmärksammat genom vår representation i Specialpedagogiska skolmyndighetens intresseråd. SDR har framhållit att nuvarande antagningsprocess riskerar att motverka likvärdig utbildning, eftersom döva barns rätt till en sammanhållen och teckenspråkig lärmiljö inte beaktas tillräckligt.

Förbundet har fortsatt under året konstaterat att barnkonventionen inte efterlevs när integrerade döva elever i grund- och anpassade skolan inte får en fullvärdig undervisningsmiljö på svenskt teckenspråk. Runt om i landet återfinns flertal exempel på olika lösningar såsom tecken-assistenter eller teckenkommunikatörer för att fungera som en resurs till den enskilde eleven men det kan inte betraktas vara likvärdigt med en fullt levande språkmiljö.

Som en del av påverkansarbetet har vi också sökt dialog med skolministern för att lyfta strukturella brister och behovet av förändringar i både regelverk och styrning. Det är hög tid att rätten till undervisning utgår från döva barns faktiska språkliga behov och att svenskt teckenspråk ges en starkare och tydligare ställning i skolförfattningarna.

Modersmål

Under våren 2025 uppstod stor uppmärksamhet när Örebro kommun stoppade modersmålsundervisningen i svenskt teckenspråk med hänvisning till att Skolverket ansåg att det saknades en nationellt fastställd kursplan. Frågan uppmärksammades i media och blev ett tydligt exempel på hur otydlig nationell styrning kan slå direkt mot barns rätt till svenskt teckenspråk. Detta skapade en oro över att andra kommuner skulle ta efter och upphöra med modersmålsundervisningen. SDR agerade genom att lyfta frågan nationellt, föra dialog med riksdagspolitiker och kräva att regeringen ger Skolverket i uppdrag att ta fram en kursplan för teckenspråk som modersmål. Det sist-nämnda kravet betonades också i förbundets remissvar på betänkandet *På språklig grund* (SOU 2025:9). I väntan på en tydlig reglering från Skolverket erbjuder Örebro kommun alla hörande skolbarn teckenspråk, enligt kursplanen teckenspråk för hörande. För de som har döva föräldrar och har teckenspråk som modersmål motsvarar den kursplanen en nivå för nybörjare. Förbundet har ännu inte fått något besked i frågan om den fortsatta processen på Skolverket.

Mindie Norrie från SDUF och Maria Hermanson från SDR medverkar i SVT:s *Nyhetstecken* där kritik riktades mot antagningsnämnden som gör en egen tolkning av skollagen.

Föreningsforum

Utbildning var ett av förbundets två fokusfrågor detta år och med anledning av det ordnades ett föreningsforum med detta tema på Västanvik folkhögskola den 28 februari till 2 mars. Tillsammans med ett tiotal föreningsaktiva från lokalföreningar och distriktsorganisationer diskuterades gemensamma utmaningar inom utbildningsområdet för döva och svenskt teckenspråk, från förskola till högre utbildning. En grundlig omvärldsanalys presenterades och den belyste bland annat bristen på teckenspråkig kompetens i skolan, saknade läromedel och ojämlika förutsättningar för modersmålsundervisning i svenskt teckenspråk. Helgen bidrog till fördjupad kunskap, möjligheter till erfarenhetsutbyte och strategiska diskussioner inom utbildningsområdet.

Mätverktyg för döva barns språkutveckling

Det saknas i dag språktester som är utformade för svenskt teckenspråk. När befintliga tester, som bygger på talad svenska, används för döva barn finns risk för missvisande bedömningar. Den profession som döva barn möter saknar i stor utsträckning kunskap om döva och svenskt teckenspråk. Det kan påverka exempelvis skolplacering, utredningar och vårdinsatser.

Under 2024 och 2025 har förbundet kartlagt nuläget genom litteratursökningar, dialog med forskare och professioner samt deltagande i möten och konferenser. SDR har lyft frågan i strategiska sammanhang och drivit behovet av språkbedömning på teckenspråkets villkor, bland annat genom Socialstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Arbetet har visat att det saknas strukturer, forskning och långsiktig finansiering för att utveckla språkbedömningsmaterial på teckenspråk. Därför har SDR bedömt att arbetet för denna fråga behöver ske parallellt med, men delvis invänta, ett starkt erkännande av teckenspråkets ställning. SDR anser det hittills genomförda arbetet är initiala steg mot relevanta och rättssäkra språktester.

Deltagare under föreningsforum på Västanviks folkhögskola där temat var utbildning.

God hälsa och välbefinnande

Det treåriga arvfondsprojektet *Syssna på mig* hade till syfte att sprida kunskap om psykisk hälsa på svenskt teckenspråk och bidra till ökad öppenhet kring psykisk ohälsa bland döva. Projektet har drivits av förbundet sedan augusti 2022 och avslutades under 2025. Projektets sista år har haft fokus på färdigställande, spridning och förankring av projektets resultat.

En stor del av arbetet under året har fokuserats på en webbsida, i förbundets webbplats, som samlat informationsfilmer på svenskt teckenspråk där yrkesverksamma såsom psykologer, kuratorer och pedagoger medverkat. Där finns personliga berättelser, inspelade webinarier samt råd och stöd kopplade till psykisk hälsa. Webbsidan är utformad för att fungera som en långsiktig resurs även efter projektets avslut. På webbsidan går även vår viktiga och populära *Guide för dig som är vårdgivare* att finna.

Projektet har fortsatt att sprida kunskap och medvetenhet genom workshops och webinarier under året. Sammantaget har projektet under hela projektiden genomfört totalt 22 workshops med 302 deltagare samt 12 webinarier med 1 196 deltagare. Aktiviteterna har behandlat teman som psykisk hälsa, risk- och skyddsfaktorer, återhämtning, stress, ångest och självmedkänsla. Workshopparna har skapat utrymme för dialog, reflektion och erfarenhetsutbyte, medan webinarierna möjliggjort bred spridning av kunskap på teckenspråk till deltagare i hela landet.

Syssna på mig

Projektägare: SDR

Projektid: 1 augusti 2022 – 31 juli 2025

Finansiering: Allmänna Arvsfonden

Ett slutwebbinarium genomfördes under våren där projektets arbete och resultat presenterades. Webbinariet innehöll en föreläsning om psykisk hälsa av Dövmottagningen för vuxna, Region Skåne. Under webbinariet medverkade även två av projektets berättare, som delade med sig av sina erfarenheter av att berätta sina historier. Webbinariet innehöll dessutom två diskussionspass med fokus på psykisk hälsa och SDR:s framtida arbete inom området. Webbinariet, som var öppet för alla, genomfördes i samarbete med Teckenbro Media AB och finns i sin helhet på förbundets webbplats.

Deltagare i workshop hos Västanviks folkhögskolas filial i Enskede.

Medlemmar i Halland Dövas Förening diskuterar under en workshop.

Syssna på mig i siffror 2022 till 2025

22 workshops
302 deltagare

12 webinarier
1 196 deltagare

Projektledare Sara Schöldt och projektmedarbetare Anna Racki under projektets slutwebbinarium.

Guide till vårdgivare

Guide för dig som är vårdgivare riktar sig till vårdpersonal och ger grundläggande information om döva och teckenspråk. Den innehåller konkreta tips på vad vårdgivare behöver tänka på i mötet med en döv patient, med syfte att bidra till ett tryggt, respektfullt och mer patientsäkert bemötande. Guiden har uppmärksammats i SVT:s 15 minuter på teckenspråk samt fått stor spridning i förbundets sociala medier. Inlägget om guiden är ett av de mest delade.

Antal delningar på sociala medier:

” Hur kan vården bli trygg och säker även för döva? ”

44 delningar

” Har du träffat vårdpersonal som är osäkra på hur de ska bemöta döva patienter? ”

56 delningar

En (livsviktig) guide för dig som möter döva i vården

Det här är några citat från vårdgivare som döva patienter och anhöriga mött inom vården. Det är också exempel på bemötande och situationer som döva upplever som otrygga och inte är förenliga med patientsäkerhet.

Döva - en bakgrund

Teckenspråkiga döva är födda döva eller har blivit döva tidigt i livet. Dövgruppen betraktar sig inte bara som individer med funktionsnedsättning utan också som en kulturell och språklig minoritetsgrupp. Döva har teckenspråket som förstaspråk och det används i direkt kommunikation på samma sätt som talspråk. Det svenska teckenspråket är ett visuellt språk med eget teckenförråd, egen grammatik och det uttrycks med ansiktet, kroppen och händerna. I det svenska samhället är det svenska språket majoritetsspråket. Döva behöver därför lära sig svenska som sitt andraspråk för att kunna läsa och skriva. Precis som hörande som lär sig ett främmande språk, så behärskar döva det svenska språket olika bra. Om döva under det så kallade inlärningsfönstret för språkutveckling får tillgång till tidig kommunikation och teckenspråk finns goda förutsättningar för andraspråksinläring, det vill säga skriven svenska.

Som individ tillhörande en minoritetsgrupp kan mötet med det majoritetssamhället innebära ökad stress och oro, så kallad minoritetsstress. Minoritetsstress innebär bland annat rädsla för att bli missförstådd, exotiserad och att inte få rätt bemötande utifrån individens livsvillkor. Döva, som alla andra minoritetsgrupper, undviker ofta att söka samhällsstöd då de kan ha svårt att utveckla tillit till hörande professionella som representerar majoritetssamhället och som saknar kompetens om döva.

Tack för att du följer vår checklista för att säkerställa en trygg och patientsäker kommunikation – både för döva patienter och för dig som vårdgivare! **Genom att följa checklistan kan du bidra till:**

- **Minskad minoritetsstress** för döva
- **Bra bemötande** där döva känner mer trygghet och delaktighet
- **Ökad patientsäkerhet** och större förtroende för dig som vårdgivare, din behandling, medicinering och vården i stort

Vid akuta besök

- Uppmärksamma information från patienten eller anhöriga om tolkbehov direkt.
- Kontakta direkt tolkcentralen i din region, som har tolkar i beredskap för akuta ärenden. Det finns särskilda telefonnummer som gäller för akuta behov av tolk.
- Vid allvariga och akuta sjukdomssymtom eller livshotande situationer ska självklart vård ges direkt. När tolk sedan finns på plats eller på distans, informera om vilken vård som gavs innan. Annars är det förenligt med högre patientsäkerhet att säkerställa att kommunikationen fungerar mellan vårdgivare och patienten, vilket sker först när en tolk deltar i samtalet. Det kan finnas livsviktig information som inte får missförstås, exempelvis symtombeskrivningar eller allergier mot vissa mediciner. Avvakta därför inte med att beställa tolk till exempelvis läkartid, läkarord eller provsvar utan gör det direkt.
- Använd inte hörande anhöriga eller vänner, och absolut inte barn, till den döva patienten som tolk. Det är inte förenligt med god patientsäkerhet och kan även upplevas som påfrestande för de anhöriga. Ha också i åtanke att anhöriga till patienten kan vara döva och i behov av information.

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Systematiska brister i vården

Under 2025 uppmärksammades flera allvarliga fall där döva patienter nekats teckenspråks-tolkning eller fått bristfällig information inom hälso- och sjukvården. Händelserna som fick stor uppmärksamhet i media visade på återkommande och systematiska brister i vårdens rutiner och kunskap om dövas språkliga rättigheter. Bland de uppmärksammade fallen fanns patienter som tvingats vänta flera dagar på teckenspråkstolk i samband med akut vård och operation, samt fall där medicinska åtgärder genomförts utan samtycke och trots bristande kommunikation.

Ett särskilt uppmärksammat ärende var Diskrimineringsombudsmannens beslut om ersättning till en döv patient som nekats tolk under livshotande vård på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Fallet tydliggjorde hur bristande rutiner och ansvarsfördelning kan få allvarliga konsekvenser för patientsäkerhet och delaktighet. Förbundet reagerade kraftfullt när dessa fall påtalades och betonade att dessa situationer är oacceptabla genom bland annat pressmeddelanden och medverkan i SVT:s *15 minuter på teckenspråk*. Här uppmärksammade vi materialet *Guide för dig som är vårdgivare*, som togs fram inom projektet *Syssna på mig* (sid. 13).

Under året har förbundet konstaterat att problemen inte handlar om enskilda misstag utan om systematiska brister. Därför kräver förbundet att teckenspråk och teckenspråkstolkning ska vara en självklar del av vården, och att sjukvården har kunskap och rutiner som garanterar att döva patienter får vård på samma villkor som andra.

Genrebild. Foto: Tomas Kold

Ny socialtjänstlag

I juli 2025 trädde den nya socialtjänstlagen i kraft och den syftar till att modernisera socialtjänsten för att göra den mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad. Den ska också stärka barns rättigheter. SDR har följt införandet av lagen och analyserat konsekvenserna för döva och andra teckenspråkiga. I samband med riksdagens beslut deltog SDR i ett gemensamt uttalande med tio andra organisationer, som uttryckte stöd för lagens ambitioner. Men vi betonade också behovet av ett fortsatt politiskt arbete för att säkerställa resurser och rätt stöd. I möten med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Funktionsrätt Sverige har förbundet lyft och synliggjort frågor om tillgänglighet, stöd på svenskt teckenspråk och dövas behov inom socialtjänsten i praktiken. SDR fortsätter att bevaka lagen och lyfter vikten av bättre tillgänglighet och ökad kunskap inom socialtjänsten.

Socialstyrelsens råd

Socialstyrelsens Råd för funktionshinderfrågor är ett rådgivande organ där SDR tillsammans med flera andra funktionsrättsorganisationer bidrar med erfarenhetsbaserad kunskap till myndighetens arbete. Förbundet har en fast representation i rådet för perioden 1 juli 2024 till 30 juni 2027.

Under 2025 har rådet sammanträtt vid sju tillfällen med teman kopplade till vård, omsorg och socialtjänst. Återkommande frågor under året har varit tillgänglighet, jämlikhet, rehabilitering, habilitering, våld i nära relationer, fysisk aktivitet och nationell kunskapsstyrning. SDR har särskilt lyft dövas perspektiv, med fokus på teckenspråk, språklig tillgänglighet och jämlika villkor. Behovet av kunskap om dövas livsvillkor och tillgång till teckenspråkstolkning och information på svenskt teckenspråk har betonats, likaså vikten av tydliga och trygga rutiner inom olika verksamheter.

Tack vare SDR:s deltagande har dövas erfarenheter och behov synliggjorts mer i Socialstyrelsens arbete, samtidigt som samarbetet mellan myndigheten och funktionshinderorganisationerna har nått nya nivåer.

Äldre döva

Förbundet har under 2025 fortsatt haft ett nära samarbete med Sveriges Dövas Pensionärsförbund inom frågor som berör döva äldre, med fokus på att stärka deras delaktighet och tillgång till samhällsinformation.

Utöver projektet *DigiDöv*, (sid. 16), har SDR även varit engagerat i arvsfondsprojektet *Movadot – Mobilt hem- och vårdteam för äldre döva och teckenspråkiga i Jönköpings län*. Projektet drevs av Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund med stöd från Allmänna Arvsfonden under perioden 1 augusti 2022 till 28 februari 2025.

Syftet med *Movadot* var att säkerställa att döva teckenspråkiga äldre får vård och omsorg utifrån beslutade insatser – på teckenspråk. Ett centralt mål var också att utveckla en hållbar samverkansmodell mellan det mobila teamet och kommunerna, så att kompetensen skulle kunna komma hela länet till del. Tre kommuner – Jönköping, Nässjö och Gislaved – deltog i utvecklingsarbetet. SDR medverkade i projektets referensgrupp.

Trots att projektet visade goda resultat och bidrog till ökad trygghet och tillgänglighet för målgruppen kunde verksamheten inte permanentas efter projektidens slut. När arvsfondsfinansieringen upphörde saknades långsiktig finansiering, och berörda kommuner hade begränsade möjligheter att ta över kostnaderna inom sina ordinarie budgetramar. Erfarenheterna från projektet tydliggör behovet av strukturella lösningar för att säkerställa teckenspråkig vård och omsorg för äldre döva även framöver.

Nationellt kunskapscenter för dövfrågor

Sveriges behov av ett Nationellt kunskapscenter för dövfrågor har lyfts genom motioner till tidigare kongresser och till kongressen 2025. Dessa motioner har varit grunden till förbundets arbete som under ett flertal år har bedrivits genom analyser, rapporter och politiskt påverkansarbete. De förväntade resultaten har dock uteblivit och i dialog med politiker har det framkommit att det politiska intresset är lågt. Förbundet har därför påbörjat ett arbete för att justera vår strategi och i stället tydligare synliggöra de strukturella brister som döva möter i samhället. Det gäller allt från bristande kunskap hos myndigheter till lagstiftning som inte tar hänsyn till dövas rättigheter och behov.

Vid denna tidpunkt kom idén om en nationell handlingsplan för döva och svenskt teckenspråk (sid. 5) där statens ansvar inom olika områden ska tydliggöras och stärkas. Om en nationell handlingsplan genomförs och regioner samt kommuner får riktlinjer att följa kan behovet av kunskap och rådgivning om bemötande av döva och teckenspråkiga öka. I ett sådant läge kan ett nationellt kunskapscenter fylla en viktig funktion genom att erbjuda råd, stöd och handledning i dövfrågor.

Projektet *Movadot* visade en möjlig samverkansmodell för att äldre döva ska få vård och omsorg på teckenspråk. Denna bild är tagen under ett hembesök som gjordes under projektets tid.

DigiDöv – digital guide för äldre döva

Projektägare: SDR

Projektid: 1 mars 2022 - 28 februari 2025

Finansiering: Allmänna Arvsfonden

Arvsfondsprojektet *DigiDöv*, som startade i februari 2022, avslutades i februari 2025. Syftet har varit att motverka digitalt utanförskap bland äldre döva genom stöd på svenskt teckenspråk. Under projektets sista år har fokus legat på att utveckla och genomföra *DigiDöv* workshops och småkurser, vilket har lett till ökat intresse och deltagande. Instruktionsfilmer har fortsatt produceras och spridning av information har skett via evenemang, annonser och informationsmaterial.

Trots framgångarna kvarstår stora behov, särskilt bland de allra äldsta döva och grupper i glesbygden. Pilotprojektet vid Örebro servicecenter visade att fler DigiDöv-guider behövs för att möta efterfrågan. Behovet av digitalt stöd sträcker sig även till nyanlända och döva med kognitiv nedsättning.

Efter projektets slut har SDR:s nybildade arbetsgrupp, *DigiDöv 2.0*, planerat för hur verksamheten fortsätter. Under april till juni har det hållits DigiDöv-kurser "steg 1" i Stockholm för två kursgrupper med totalt tolv deltagare och fyra blivande DigiDöv-guider. Under hösten startade en fortsättningsgrupp med fem deltagare och två blivande DigiDöv-guider. Parallellt med kurserna har läromaterial och instruktionsfilmer kontinuerligt uppdaterats. En utvärdering som gjordes under årets slut kommer att bli ett underlag för nästa steg hos arbetsgruppen.

Arbetsmarknad

Dövas tillgång till och situation på arbetsmarknaden påverkades kraftigt 2025 av Sveriges höga inflation, lågkonjunktur och den ökade arbetslösheten. Utöver vår representation på Arbetsförmedlingen har vi även besvarat två remisser och särskilt uppmärksammat de strukturella hinder som påverkar dövas möjligheter till arbete.

I remissen *Ökad kvalitet hos Samhall och fler vägar till skyddat arbete (SOU 2025:29)* välkomnar förbundet ambitionen att stärka kvaliteten och utveckla fler vägar till skyddat arbete. Vi riktar skarp kritik mot att döva och svenskt teckenspråk helt saknas i utredningen, i strid med CRPD, diskrimineringslagen och språklagen. Förbundet pekar också på inlåsnings effekter och bristande ansvar från Samhall kring bokning och finansiering av teckenspråkstolk.

Förbundet ser positivt på mer flexibla och inkluderande yrkesutbildningar enligt förslagen som presenterades i *Fler vägar till arbetslivet (SOU 2024:74)*, där även svenskt teckenspråk föreslås ska kunna ges poäng. Samtidigt bedöms betänkandet inte fullt ut beakta dövas språkliga rättigheter i skolan enlighet med CRPD och Barnkonventionen, vilket påverkar förutsättningar till arbete och sysselsättning senare i livet. SDR föreslår därför gemensamt med SDUF i vårt remissvar bland annat att fyraeleversnivån för att bilda gymnasieklass avskaffas, att rätten till undervisning på svenskt teckenspråk lagstadgas, att staten tar ansvar för teckenspråkstolkning i vuxenutbildningen samt att krav på teckenspråkskompetens införs för undervisande personal.

Tolktjänsten

En välfungerande tolktjänst är en grundläggande förutsättning för att döva, hörselskadade och personer med dövblindhet ska kunna delta på lika villkor i utbildning, arbetsliv och samhälle. Under de senaste åren har tolktjänsten kantats av flera utmaningar genom stora regionala skillnader, otydlig ansvarsfördelning, försämrade arbetsvillkor för verksamma tolkar och återkommande neddragningar. Detta sker trots att det genomförts flertal utredningar, däribland *Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet* (SOU 2022:11) som publicerades 2022.

Vi har bedrivit ett omfattande och målinriktat intressepolitiskt arbete inom området och har uppnått vissa framgångar, fastän det inom arbetsliv blivit försämringar. Ett av de efterlängtdade förslagen som förverkligats under året är ett regeringsuppdrag till Myndigheten för delaktighet (MFD) att förbereda en nationell samordningsfunktion för tolktjänsten. Genom dialog och samråd med MFD har SDR bidragit till att tydliggöra tolkanvändarnas perspektiv med fokus på behovsstyrning, kvalitet och uppföljning. Förbundet har också lyft behovet av bättre nationell statistik, tydligare ansvarsfördelning och mer likvärdiga bedömningar över landet.

En viktig fråga i den förväntade utvecklingen är en gemensam kontaktväg för akuta tolkuppdrag, oavsett region. Förbundet har betonat att en sådan lösning är avgörande för att minska osäkerhet och variation i dagens system och för att säkerställa att döva alltid får snabb och trygg tillgång till tolk i akuta situationer. Inom samma regeringsuppdrag har MFD, med stöd från förbundet, även samlat in kunskap om hur tillgången till tolk fungerar inom vuxenutbildningen. Vi bidrog med efterfrågningar på sociala medier till döva med erfarenheter av studier på Komvux eller privata utbildningar med teckenspråkstolk eller skrivtolk, samt de som velat studera men inte kunnat på grund av att tolk saknades eller var svår att ordna. Redan efter två dagar hade dövas engagemang gett MFD mer underlag än väntat.

En försämring inom tolk i arbetslivet som beslutades under året drabbar yrkesverksamma döva och försämrar möjligheten till deltagande i kurser, fortbildningar eller kompetensutveckling. Detta grundas på sämre villkor i bland annat förordningen för tolkstöd i arbetslivet där sökande tidigare kunde erhålla stöd upp till 210 000 kr/år, men nu är sänkt till 120 000 kr/år. Regeringens beslut som gäller från och med 1 juni 2025 påverkar alla kommande ansökningarna och kommer att drabba döva hårt allt eftersom nuvarande beslut om beviljade bidrag löper ut. Vi riktade kraftig kritik mot denna försämring genom ett öppet brev till arbetsmarknadsministern och krävde förändring.

Under året har tolktjänsten uppmärksammats genom en interpellation i riksdagen till ansvarig minister, Camilla Waltersson Grönvall (M), där förbundet bidragit med kunskap och underlag. Ett flertal oacceptabla fall där döva nekats tolkning i samband med sjukvård fick stor medial uppmärksamhet. Mer om detta finns på sidan 14. Förbundet fortsätter arbetet för att säkerställa dövas rätt till en jämlik och modern tolktjänst.

Genrebild. Foto: Tomas Lagergren

Mer jämlikt samhälle

Dövas Kulturarvscentrum

Projektägare: SDR

Medsökande: Västanviks folkhögskola och föreningen Pär Aron Borgs vänner

Projektid: 1 oktober 2023 - 30 september 2026

Finansiering: Allmänna Arvsfonden

Arvsfondsprojektet *Dövas Kulturarvscentrum* (DKC), som startade i oktober 2023, syftar till att etablera ett kulturarvscentrum på Västanviks folkhögskola i Leksand. Projektet genomförs i samarbete med Västanviks folkhögskola, föreningen Pär Aron Borgs vänner samt flera museer och arkiv i Sverige.

Projektet har under 2025 intensifierat sina aktiviteter och tagit nya steg framåt. Den nya arkivkursen som genomfördes den 12 till 14 september blev en stor succé med 22 deltagare, efter att föregående kurs visat sig vara uppskattad. Vår webbplats och det digitala museet lanserades under sommaren och innehåller i skrivande stund 206 artiklar och 98 digitala objekt, vilket har gjort dövhistorien lättillgänglig på ett samlat ställe.

Projektet har också synliggjorts på flera arenor. I mars arrangerades en utställning i riksdagen i samband med föreställningen *Audism genom livet*, där projektet fick tillfälle att nätverka med riksdagsledamöter. Projektet fick senare besök av riksdagsledamoten Jessica Rodén (S) i Leksand, där samtal om hur verksamheten kan leva vidare efter projektets slut fördes. Deltagande i Almedalen gav ytterligare möjlighet att synliggöra vårt arbete och träffa andra beslutsfattare och politiker för att diskutera en framtida utveckling.

Utöver detta har projektledaren deltagit i Deaf History Internationals kongress i Gent, Belgien, för att hämta inspiration från internationella döv museer, samt medverkat i SVT Nyhetsteckens program *15 minuter på teckenspråk* för att betona vikten av att bevara dövhistoria som en del av det svenska kulturarvet. Ett öppet webinarium på Zoom, som genomfördes den 21 oktober, gav allmänheten möjlighet att ta del av projektet och ställa frågor. Därtill har besök hos flera dövföreningar bidragit till dialog och ökat engagemang.

Under året har det även genomförts referens- och expertgruppsmöten med samarbetspartners. Vi har även gjort besök hos vår samarbetspart Vänersborgs museum och deltagit på Dövas Dag i Göteborg. Genom dessa besök har nätverket stärkts och visat hur viktigt arbetet är för att bevara dövas historia. Under hösten har arbetet med att bilda en stiftelse påbörjats för att säkerställa att verksamheten kan fortsätta efter projektets slut.

Riksdagsledamoten Jessica Rodén (S) på besök hos DKC. Här tillsammans med Ulf Nilsson Jörlemyr och Cathrine Björkstrand.

Dövas Kulturarvscentrums utställningsbord under Dövas Dag i Göteborg.

Expertreferensgruppen samlades till ett möte där det framtida museet diskuterades och deltagarna bidrog med råd, erfarenheter och möjliga samarbeten framöver. Fr.v: tolk, Cathrine Björkstrand, Christer Degsell (expert), Christina Eriksson, Ulf Nilsson Jörlemyr, Ann-Charlott Öberg (Vänersborgs museum), Greta Åberg (Vänersborgs museum), Anne-Lie Ohlson, Sirpa Varis (Finlands dövmuseum) och tolk.

Besök hos Vänersborgs museum.

Deltagare i den mycket uppskattade arkivkursen.

Dövas Kulturarvscentrum i siffror 2025

Instagram följare: 2 075

Antal artiklar på hemsidan: 206

Facebook följare: 1 919

Digitalt Museum: 98 objekt

Youtube prenumeranter: 96

Böcker: 3 762

Dövhistoriska filmer – från arkiv till allmänheten

Projektägare: SDR

Projektid: 11 augusti 2025 till 11 februari 2026

Finansiering: Riksantikvarieämbetet

Med stöd från Riksantikvarieämbetet har vi tagit ytterligare steg för att bevara och tillgängliggöra dövas kulturarv. Projektet *Dövhistoriska filmer – från arkiv till allmänheten* har konverterat och digitaliserat cirka 100 filmer från SDR:s arkiv (1930–1990-tal) och säkrat lagringen med NAS-servrar. Filmerna är en del av dövas immateriella kulturarv och gör det möjligt för kommande generationer att ta del av språk, berättelser och traditioner som annars riskerar att gå förlorade. Vi har organiserat filmarkivet i Leksand, skapat en tydlig förteckning och sett över avtal med Stockholms universitet och Institutet för språk och folkminnen. Filmerna som är konverterade digitalt kommer även att vara en tillgång för *Dövas Kulturarvscentrum* i sitt fortsatta arbete. De kommer även att fortsätta arbetet med fler konverteringar, utveckling av plattformar och en långsiktig strategi för att göra detta ovärderliga kulturarv tillgängligt för kommande generationer.

Digitalisering av fotoarkiv

Under året har ett omfattande arbete med att digitalisera SDR:s stora fotoarkiv som finns på Riksarkivet gjorts genom ett internt projekt. Fotografierna har scannats och kompletterats med detaljerad metadata, såsom motiv, sammanhang och personer inklusive namn. Genom detta arbete har bilderna blivit lättillgängliga och strukturerade i ett digitalt arkiv som förbundet förvaltar. Originalbilderna som temporärt förvarats hos förbundet har även returnerats till Riksarkivet.

Arbetet har varit tidskrävande och noggrant, men utgör en viktig investering i förbundets historia och dövas kulturarv. Det digitala arkivet gör det möjligt att bevara och sprida kunskap om vår kultur och våra traditioner till framtida generationer. Samtidigt stärker det möjligheterna att använda materialet i publika presentationer, utbildning och utställningar. Projektet är ett konkret exempel på hur SDR tar ansvar för att värna och tillgängliggöra dövas kulturarv.

Ett gediget arbete har genomförts för att säkra SDR:s fotoarkiv i digital form. I bild: Peter Hegethorn Ketsanoi och Urban Mesch.

Viktigt konverteringsarbete görs från smalfilm till digitalt format hos Solna Fotocenter.

Kriminalvården

Ett av förbundets mål i handlingsprogrammet är att undersöka och verka för att döva personer i häkte och kriminalvård får tillgång till kommunikation, information och kontaktvägar på svenskt teckenspråk. Förbundet har vid flera tillfällen fått kännedom om allvarliga brister i kommunikationen och i det stöd som ges till döva intagna. Bristerna beror ofta på okunskap om dövas rättigheter och om svenskt teckenspråk.

Under våren tog SDR initiativ till ett möte med Kriminalvården. Vid mötet lyfte vi flera konkreta exempel på hur döva personer riskerar social och kommunikativ isolering i häkte och på anstalt. Det finns brister i bland annat information på svenskt teckenspråk, begränsade möjligheter till kommunikation mellan intagna och personal samt otillräcklig tillgång till tekniska hjälpmedel.

Den låga kunskapsnivån kan leda till ökad utsatthet för döva intagna. På längre sikt kan detta även öka risken för återfall i brott. I dialogen med Kriminalvården betonade SDR behovet av en systematisk kunskapshöjning och tydliga rutiner för arbetet med döva intagna. Kriminalvården uttryckte en vilja till fortsatt samverkan i dessa frågor.

SDR har även lyft dövas rätt till svenskt teckenspråk och tillgänglig kommunikation i rättsliga processer. Förbundet har samtidigt synliggjort den ökade utsatthet som kan uppstå vid frihetsberövande och behovet av ett rättssäkert och likvärdigt bemötande.

Juridiskt stöd

Förbundet har förstärkt de juridiska hänvisningarna i vårt löpande intressepolitiska arbete under året. Arbetet har haft fokus på dövas språkliga och medborgerliga rättigheter samt statens ansvar för tillgänglighet och likvärdig delaktighet. Under 2025 har den intressepolitiska kärnverksamheten stärkts med fler tjänstepersoner och tydligare fokus på rättighetsbaserat påverkansarbete. Detta kommer till uttryck i remisser och skrivelser där förbundet identifierat rättsliga risker som kan försvaga dövas rättigheter inom flera samhällsområden. Bedömningarna har grundats i nationell lagstiftning samt internationella åtaganden, som exempelvis FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) och barnkonventionen.

Parallellt har förbundet haft kontakt med organisationer med hög juridisk kompetens för rådgivning och erfarenhetsutbyte. Dessa kontakter har bland annat rört ärenden och praxisutveckling, så det blir vägledande för flera utöver den enskilde individen. Ett exempel är att förbundet uppmuntrat döva att göra anmälningar till Diskrimineringsombudsmannen. Därutöver har kontakterna haft fokus på förbundets långsiktiga strävan att etablera samarbeten som säkerställer tillgång till juridiskt stöd vid behov. Arbetet har dock inte omfattat juridiskt stöd till enskilda medlemmar, utan har haft fokus på att stärka förbundets övergripande påverkansarbete.

FN-rapport om politiskt engagemang

Under 2025 efterfrågade FN information om förutsättningarna att vara politiskt delaktig från personer med funktionsnedsättning. SDR tog kontakt med och samlade ihop erfarenheter från fyra politiskt aktiva döva i Sverige. Underlaget skickades sedan till FN:s särskilda rapportör för rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Heba Hagrass. Sammanställningen lyfter dövas perspektiv och de strukturella hinder som påverkar dövas möjlighet att vara politisk aktiv i Sverige. Ett återkommande hinder för dövas politiska engagemang i Sverige är att tillgången till teckenspråkstolk inte säkerställs vid regionala och lokala förtroendeuppdrag.

Tillgång till hörselvård och hjälpmedel

Förbundet har, i enlighet med en kongressmotion, tittat på frågan om ett mer enhetligt system för hörselvård i Sverige. Det kvarstår stora skillnader i avgifter och kostnader mellan regionerna, eftersom varje region själv beslutar om avgifter och regler. Det innebär att döva personer får olika tillgång till hjälpmedel beroende på var i landet de bor. Frågan har drivits av Hörselskadades Riksförbund (HRF) under flera år. SDR har därför bedömt att ett eget parallellt påverkansarbete inte är nödvändigt i nuläget, men följer frågan och har fortsatt dialog med HRF.

I motionen framgick att SDR skulle undersöka möjligheten till ekonomisk kompensation för patientavgifter genom merkostnadsersättning från Försäkringskassan. Under året har förbundet gjort denna genomgång och kan konstatera att döva och personer med grav hörselnedsättning har rätt till merkostnadsersättning på garanterad nivå. Det innebär ett fast månadsbelopp utan individuell prövning. För den som har högre kostnader finns även möjlighet att ansöka om ersättning utifrån faktiska kostnader.

Upprättelse och statlig ursäkt till döva

Under 2025 har förbundet fortsatt driva arbetet med upprättelse och försoning från den svenska staten till döva. Vi har tydligt lyft vikten av att historiskt förtryck aldrig ska upprepas, samtidigt som det pågående förtryck som fortfarande förekommer måste upphöra. Parallellt har vi följt utvecklingen i Finland, som är först i världen med en statlig sannings- och försoningsprocess för döva och teckenspråkiga.

I januari medverkade SDR vid Svenska kyrkans medarbetardagar för de teckenspråkiga verksamheterna i hela landet. Där presenterade vi förbundets arbete och gav tips hur Svenska kyrkan kan driva frågan vidare, i likhet med försoningsarbetet med samerna. Efter vår medverkan har diskussionerna fortsatt inom deras verksamheter. Förbundets arbetsgrupp för försoningsarbetet fick under året en egen budgetpost och ett tydligare formellt uppdrag, vilket markerar att förbundet prioriterar frågan strategiskt. Dock har inte arbetsgruppen haft något möte under året. Ett internt arbete har påbörjats kring insamling av dövas vittnesmål, med fokus på psykosocialt stöd, anonymitet och korrekt hantering av material enligt integritets- och dataskyddskrav. Processen är långsiktig och kräver ett hållbart arbetssätt, samtidigt som tiden är dyrbar eftersom berättelser riskerar att gå förlorade när äldre går bort.

Förbundet har under året också undersökt möjligheten att finansiera arbetet genom projektmedel. Detta kan ge ytterligare resurser som stärker förbundets kapacitet och möjliggör att arbetet fortsätter drivas framgångsrikt över tid.

Jenny Ek leder workshop om försoningsarbete på Svenska kyrkans medarbetardagar i Sigtuna.

Artificiell intelligens (AI)

Under året har förbundet på olika nivåer följt och bevakat utvecklingen inom artificiell intelligens (AI) med fokus på konsekvenser för döva och svenskt teckenspråk. Utvecklingen går snabbt och rymmer både stora möjligheter och tydliga risker. AI kan bidra med nya verktyg i vardagen, stärka tillgången till information och skapa innovativa lösningar som ökar självständighet och delaktighet.

Samtidigt finns en risk att döva och fullt teckenspråkiga inte inkluderas i utvecklingsarbetet. Om teckenspråksperspektivet saknas från början kan det leda till lösningar med bristande kvalitet, vilket i praktiken skapar nya hinder i stället för ökad tillgänglighet. Förbundet har därför betonat vikten av att dövas kompetens och erfarenheter tas tillvara i utveckling, testning och implementering av AI-baserade lösningar.

Under året har vi även analyserat olika strategiska vägar för att driva frågan vidare, både inom det intressepolitiska arbetet och genom riktade utvecklingsinsatser. Arbetet fortsätter.

Ombudskonferens om AI

I samband med Dövas Dag genomfördes en ombudskonferens med fokus på artificiell intelligens (AI) och dess betydelse för dövrörelsen. Konferensen samlade ombud och representanter från elva distriktsorganisationer och lokalföreningar samt SDUF, SDP och Västanviks folkhögskola. Syftet var att stärka kunskapen om AI, belysa både möjligheter och risker samt diskutera hur tekniken kan användas på ett ansvarsfullt och strategiskt sätt inom dövrörelsen. Deltagarna fick tips i hur de kan använda AI som ett stöd i föreningsarbete, intressepolitik och kommunikation. Ytterligare ett inslag under konferensen var diskussioner om AI och svenskt teckenspråk. Det betonades att döva själva måste vara delaktiga och ta ledningen i utvecklingen av AI-lösningar för teckenspråk.

I samband med konferensen informerade Västanviks folkhögskola om deras kommande introduktionskurs i AI, som riktar sig till både anställda och ideellt engagerade inom dövföreningar.

Public service

Förbundet har bedrivit ett omfattande och framgångsrikt intressepolitiskt arbete gentemot UR, SVT och Kulturdepartementet med fokus på tillgänglighet, svenskt teckenspråk, representation och krisberedskap. Arbetet har haft stor betydelse i samband med ny lagstiftning, nya sändningstillstånd och skärpta tillgänglighetskrav.

En central framgång är regeringens beslut om bindande tillgänglighetskrav för perioden 2026–2029, med ökade krav på teckenspråkstolkning, uppföljning och strukturerad dialog samt ökade ekonomiska ramar för public service. SDR:s påverkansarbete har bidragit till att teckenspråkets ställning stärkts i både regelverk och uppdrag. Förbundet har också haft genomslag i dialogerna om sändningstillstånden 2026–2033 genom att tydliggöra behovet av utveckling, kvalitet och synlighet för teckenspråkigt innehåll.

Frågan om krisberedskap har fått ökad uppmärksamhet. SDR har betonat kravet på att samhällsinformation och varningar ska nå döva i realtid och att teckenspråkig kompetens ska vara en integrerad del av public service-uppdraget. Ett särskilt möte med SVT skedde i kulmen av skolskjutningen på Campus Risbergska i Örebro, då SVT tillhandahöll teckenspråkstolkning vid nyhetssändningar och presskonferenser. SVT:s insats uppskattades och låg i tydlig linje med de behov och prioriteringar som förbundet tidigare pekat ut. Genom deltagande i PS Funk, Almedalen och återkommande dialoger har SDR stärkt dövas demokratiska delaktighet och påverkat public service i en mer tillgänglig riktning.

Uppskattad ombudskonferens om AI, som var en av förbundets fokusfrågor under 2025.

Föreningssupport

Föreningssupport har fortsatt under året att ge stöd till distriktsorganisationer och föreningar i frågor kring styrelsearbete, ekonomi och stadgar. Genom löpande kontakt med föreningsaktiva i både tidigare uppföljda och nya ärenden har vår support bidragit till ökad delaktighet och samarbete.

En återkommande utmaning för föreningslivet är att rekrytera personer till styrelsen och andra uppdrag. Detta är något många dövförbund, föreningar och klubbar upplever som svårare idag. Pontus Degsell från förbundet diskuterade frågan i SVT:s *15 minuter på teckenspråk* den 31 mars och gav även tre konkreta tips: samarbeta, tänk positivt och delegera.

Under året har förbundet tillsammans med supporten fördjupat samarbetet och informationsutbytet med distriktsorganisationer och lokalföreningar genom tematiska digitala Zoom-träffar. Träffarna kan vara gemensamma för alla deltagare eller också erbjuda gruppdiskussioner enligt fördelning i SDR:s fem regioner. Organisationerna kan själva föreslå vilka teman eller frågor som ska lyftas på träffarna, där 1–2 personer per organisation har kunnat delta. Både styrelserepresentanter och förbundskansliets personal har deltagit utifrån sina respektive ansvarsområden. För perioden november 2025 till september 2026 planeras sex träffar, varav två genomfördes före årsskiftet:

18 november: Krishantering och regionernas egna frågor

SDR presenterade stödmaterial i form av en mall för krishantering samt plan för träffar fram till hösten 2026.

Antal deltagare: 37

16 december: Det svenska teckenspråkets ställning

Diskussion om vägval för teckenspråkets ställning, pågående arbete och förslag på regionala och lokala initiativ.

Antal deltagare: 33

Kurser och verktyg

Förbundet erbjuder Microsoft 365 till våra medlemsorganisationer för att ge verktyg som underlättar vardagliga uppgifter, främjar intern kommunikation och utvecklar informationsflödet. Förbundet stödjer även distriktsorganisationer och lokalföreningar genom att erbjuda kurser och fortbildning inom relevanta områden. Under ombudskonferensen på Dövas Dag föreläste förbundet om AI som ett verktyg för föreningsarbetet men också vilka utmaningar som finns (sid. 23).

Den 24–25 november 2025 genomfördes en kansliträff på Västanviks folkhögskola i Leksand, anordnad av Stockholms Dövas Förening, för anställda vid dövföreningarnas kanslier samt representanter från SDR. Träffen syftade till att stärka samarbetet mellan kanslier, möjliggöra erfarenhetsutbyte och minska ensamhet i arbetet. De 12 deltagarna representerade sju regionala och lokala organisationer som fick ta del av presentationer från föreningarna, gemensamma diskussioner och fördjupningar kring utmaningar kopplade till ensamarbete, arbetsmiljö, kompetensutveckling och intressepolitik.

Särskilt fokus lades på behovet av struktur, nätverk och gemensamma verktyg. Träffen resulterade i en överenskommelse att ha återkommande nationella kansliträffar, både digitala och fysiska. Även gemensamma Teams-tytor och fortsatt samverkan ska realiseras. Dagarna upplevdes som inspirerande, lärorika och bekräftande för deltagarna.

Sju föreningar med anställd personal samlades på Västanviks folkhögskola för en uppskattad kansliträff, som genomfördes tack vare Stockholms Dövas Förening.

vår tid är här

dövas rättigheter och teckenspråkiga mötesplatser

SDR 2025
KONGRESS KARLSTAD

Åsa Henningsson överlämnar ordförandeklubban till nyvalde förbundsordförande Hedvig Ledung.

Flera viktiga beslut och diskussioner genomfördes i demokratis anda.

Festlig middag tillsammans med pristagare och underhållning i form av stand-up.

Stort engagemang under kongressen. I bild från vänster: Ola Lundström (Dalarnas Dövas Förening), Jonas Brännvall (Norrbottens Dövas Teckenspråksförening) och Maja Westerlund (Y-läns Dövas Förbund).

Fyra nyckelpersoner i kongressens arbete: kongressekreterarna Maya Rohdell och Jenny Ryttervik samt kongressordförandena Alexandra Royal och Camilla Lindahl.

Alla aktiva deltagare under kongressen som tillsammans formade förbundets fortsatta arbete.

Kongressen

Förbundet höll sin kongress på Scandic Winn i Karlstad, även kallad *Solens stad*, den 12 till 15 juni. Kongressen samlade ombud från hela landet för att fatta beslut om förbundets inriktning och politiska arbete.

Kongressens tema var *Vår tid är här – dövas rättigheter och teckenspråkiga mötesplatser* för att markera att det är dags för politiker och beslutsfattare att visa vilja, handlingskraft och ansvarstagande för dövas rättighetsfrågor. Kongressen behandlade ett flertal frågor som visar att dövas rättigheter fortfarande åsidosätts inom flera samhällsområden och att konkreta åtgärder är nödvändiga för att säkerställa jämlik tillgång till språk, delaktighet och demokratiskt inflytande. Kongressen antog även ett uttalande kopplat till temat, riktat till politiska beslutsfattare och ansvariga aktörer, och utgjorde en tydlig politisk markering om att tiden för ord är förbi och att det nu krävs handling. Under kongressen behandlades totalt 55 inkomna motioner. Av dessa bifölls 18 i sin helhet, medan 22 avslogs i sin helhet. Ytterligare 7 motioner delvis bifölls, delvis avslogs eller ansågs besvarade. Kongressen antog dessutom ett nytt handlingsprogram för perioden 2026–2029, som tydliggör förbundets politiska mål och strategier för de kommande åren.

En av kongressens höjdpunkter var valet av en ny förbundsstyrelse, där fyra ledamöter omvaldes. Samtidigt skedde ett skifte på ordförandeposten, där förbundsordföranden Åsa Henningsson efter åtta års engagerat ledarskap överlämnade uppdraget till vår nya förbundsordförande Hedvig Ledung. Efter kongressen riktades ett särskilt tack till Åsa Henningsson från den avgående och den nyvalda förbundsstyrelsen genom en videohälsning på sociala medier.

Kongressen kunde följas via livesändning, vilket gav insyn och tydliggjorde SDR:s demokratiska process.

Utmärkelser

Sedan 1989 har Sveriges Dövas Riksförbund vid varje kongress visat uppskattning för personer som gjort betydande insatser för döva både nationellt och internationellt, dövrörelsen och det svenska teckenspråket. Vilka pristagare som erhöll förbundets fyra utmärkelser; Kruthmedaljen, Lars-Åke Wikström's International Award, Guldtecknet och Alma Abrahamssons pris, tillkännagavs under förbundets kongress i Karlstad den 13–15 juni.

Kruthmedaljen

Nr 35. H.M. Drottning Silvia

För hennes insatser kring och för synliggörandet av teckenspråk.

Nr 36. Tomas Hedberg

För mångårigt arbete för dokumentation om döva och teckenspråk i ett historiskt perspektiv.

Nr 37. Nationell kvinnojour och stöd på teckenspråk

För viktiga insatser genom deras jour- och stödverksamhet på teckenspråk för människor som är utsatta av olika former av våld.

Nr 38. Kerstin Olsson

För hennes arbete för teckenspråk som ämne och vikten av tvåspråkighet.

Guldtecknet

Nr 30. Roland Jakobsson, postumt

För hans insatser för svensk dövhistoria.

Nr 31. Peter Zacsco

För hans banbrytande konst som synliggör dövas upplevelser och livssituationer.

Nr 32. Eva Norberg

För mångårigt och brett engagemang i dövrörelsen.

Lars-Åke Wikström's International Award

Nr 11. Dr. Wilma Newhoudt-Druchen

För hennes internationella arbete och dövrepresentation i Afrika och i Sydafrika.

Alma Abrahamssons pris

Nr 3. Marquriteu Erixon

För hennes arbete för teckenspråk och tvåspråkighet på Kristinaskolan.

Utmärkelser

JÅ, JGHA, TAA, EJC, HCEL, CE, CIA, CE, LS — Powered by TellusTalk: ID.vc4hncap

Samarbete med SDUF & SDP

Under året har vi utvecklat och stärkt våra samarbeten med Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF) och Sveriges Dövas Pensionärsförbund (SDP) både i gemensamma intressepolitiska och administrativa frågor genom samrådsmöten. Som en del av samarbetet bjöd vi under hösten in SDUF och SDP till ett gemensamt studiebesök i Sveriges riksdag där vi även deltog i ett rundabordssamtal med riksdagsledamöter från Socialdemokraterna.

Vi närvarade gemensamt vid en interpellationsdebatt om tolktjänstens betydelse i riksdagen den 18 november, vilket stärkte vår förståelse för politiska processer. Det bidrog också till att synliggöra dövrörelsens breda representation. Genom det fördjupade samarbetet inom intressepolitiken har vi lagt grunden för fortsatt samordnat påverkansarbete inom utbildning och äldrefrågor. Detta syns även i flera remissvar och skrivelser, där SDR har bjudit in ungdoms- och/eller pensionärsförbundet att stå bakom remissvaren tillsammans med förbundet. Ett exempel är gemensam skrivelse med SDUF till Barnombudsmannen. Vi har även haft löpande dialoger med SDUF om skolfrågor, bland annat kring försämringar på gymnasieelevernas mötesplats Café 019 i Örebro.

SDR deltog i prideparaden för andra gången.

Likabehandling

SDR:s likabehandlingsarbete handlar om att alla ska känna sig välkomna, inkluderade och trygga i förbundet och våra tillhörande organisationer. Under 2025 har förbundet samlat in synpunkter och gjort ändringar i den befintliga likabehandlingsplanen. Arbetet kommer att fortsätta och målet är att göra en tillgänglig och användarvänlig version av likabehandlingsplanen som föreningarna kan använda med råd och tips, diskussionsfrågor och övningar.

Under hösten deltog förbundsordförande Hedvig Ledung i SVT:s *15 minuter på teckenspråk*, där mångfald och inkludering inom förbundet diskuterades samt hur vi arbetar med likabehandling. Det som lyftes i tv-programmet byggde på kritiska röster om att förbundet inte gjort tillräckligt i frågan. Vi har tagit till oss synpunkterna och ser dem som viktiga i vårt fortsatta arbete.

Prideparaden

Förbundet och SDUF deltog den 2 augusti tillsammans med Stockholms Dövas Förening, Stockholms Dövas Ungdomsråd och RFSL Regnbågen samt cirka 50 döva och teckenspråkiga personer i Stockholms prideparad. Deltagandet blev en tydlig markering för rätten att vara döv, teckenspråkig och HBTQI+ utan diskriminering. Teckenspråkets synlighet i paraden och den starka samverkan inom dövrörelsen var en viktig del av detta.

Kommunikation

Förbundets löpande kommunikationsarbete har under året främst bestått av information till medlemmar, distriktsorganisationer och lokalföreningar, beslutsfattare och allmänhet med fokus på dövas rättigheter och förbundets arbete. Kommunikation har skett via webbplatsen, mejlutskick, sociala medier (Facebook, Instagram och LinkedIn), Förbundsnytt i *Dövas Tidning*, videokanaler (Vimeo och YouTube) samt utskick av pressmeddelanden (MyNewsdesk).

Under året har tre nya broschyrer tagits fram; *En inblick i dövas vardag* (sid. 6), informationsbroschyr om förbundet (framtagen i samarbete med JS Sverige och finns även i en digital interaktiv version) och en medlemsbroschyr som föreningar kan använda till medlemsrekrytering.

Förbundets närvaro i sociala medier har stärkts under året, med ökade visningar och högre grad av interaktion på Facebook och Instagram. Förbundets arbete har även fått ökad synlighet på LinkedIn, vilket har bidragit till att nå nya målgrupper.

Starka och synliga tillsammans

Projektet *Starka och synliga tillsammans* syftar till att stärka förbundets identitet och synlighet genom ett långsiktigt arbete med gemensamt förbundsnamn och logotyp. Arbetet är en del av förbundets övergripande utveckling och ska bidra till ökad tydlighet, igenkänning och samhörighet inom organisationen.

Projektets fas 2 pausades inledningsvis till följd av förberedelser inför förbunds-kongressen, men återupptogs direkt efter kongressen. En ny arbetsgrupp för fas 2 tillsattes med start i augusti och hade till uppgift att bereda förslag till förbundsstyrelsen kring ett nytt namn för SDR, en ny logotyp samt en uppdaterad grafisk profil med färgkoder och typsnitt. Gruppen har haft en bred representation från olika åldersgrupper och geografisk spridning. Följande personer har ingått i arbetsgruppen: Joakim Hagelin Adeby, Christin Ingesson, Fatima Eisa, Tobias Engström, Elsa Brunemalm, Eva Norberg, Rebecka Jonsson, Momo Marquardsen (SDUF), Bittan Martinell (SDP) och Andy Runnqvist Pop som handläggare.

Arbetsgruppen tog fram flera förslag på nya förbundsnamn, med utgångspunkt i att namnet ska innehålla ordet *döv* och tydligt signalera att det rör sig om en organisation. Förbundsstyrelsen fattade beslut om nytt förbundsnamn den 23 oktober och om den framtida färgprofilen den 28 till 29 november. Namnet kommer att offentliggöras vid en digital träff den 20 januari 2026 för distriktsorganisationer och lokalföreningar. Den nya logotypen planeras att tas fram av en döv grafiker under våren 2026. Arbetet med att ta fram ett nytt persontecken för förbundet pågår.

Informationsbroschyr om förbundet och medlemsbroschyr.

SDR:s kommunikationsarbete i siffror 2025

Webbplats

På vår webbplats, www.sdr.org, finns nyheter, pressmeddelanden och information om vårt arbete. Den största andelen av innehållet finns även översatt till svenskt teckenspråk och webbplatsen hade under 2025 totalt **37 100 besökare**.

Fyra utmärkelser, nio pristagare - se vilka som hyllades!

Pressmeddelanden

Totalt åtta pressmeddelanden distribuerades under året. Störst genomslag fick pressmeddelandet *Fyra utmärkelser, nio pristagare – se vilka som hyllades!* med **690 visningar** i nyhetsrummet och **11 ompubliceringar** i medier. Alla våra pressmeddelanden översätts till svenskt teckenspråk.

Våra videoplattformar

SDR använder Vimeo för att visa filmer på vår webbplats. Under året hade våra videor på Vimeo över **20 000 visningar**. Den mest sedda videon var *Föreställningen Audism genom livet* (hela filmen).

YouTube används främst för livesändningar och den högsta tittarsiffran under året var **3 315 visningar** under livesändningen av SDR:s kongress 2025.

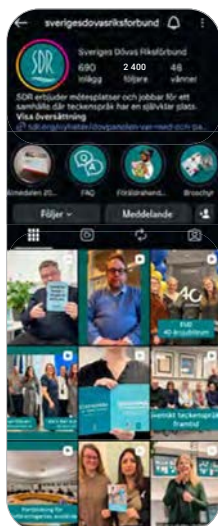

Sociala medier

Förbundet informerar löpande om vårt arbete i sociala medier och våra inlägg hade under året totalt **825 905 visningar**.

Vid årets slut hade vi cirka **2 400 följare** på Instagram och **7 000 följare** på Facebook.

Antalet innehållsinteraktioner, det vill säga gilla-markeringar, kommentarer, delningar och sparade inlägg, ökade med **52,8 procent** och uppgick till totalt **23 900**.

Dövas Dag

Dövas Dag 2025 ägde rum i Eriksbergshallen på Eriksberg i Göteborg den 26–28 september 2025. Evenemanget bestod av utställningar, aktiviteter, föreläsningar, föreställningar och tillfällen för nätverkande och mingel.

Temat var *Teckenspråk som brobyggare* där det betonades att svenskt teckenspråk är en bro som förenar människor, kulturer och samhällen. Genom temat ville arrangören tydliggöra att svenskt teckenspråk är mer än kommunikation och utgör en nyckel till inkludering så att alla, oavsett hörselstatus, kan vara en del av ett mer tillgängligt och öppet samhälle.

Under fredagen genomfördes förbundets ombudskonferens med fokus på artificiell intelligens (sid. 23). Projektet *Omvända världen* visade sin sista föreställning, *Audism genom livet* på lördagen som var ett mycket populärt inslag i programmet. Förbundet deltog på lördagen med ett eget utställningsbord, där informationsmaterial delades ut och utförsäljning gjordes av produkter från webbshopen. Även projektet *Dövas Kulturavcentrum* deltog med ett utställningsbord i anslutning till förbundets. Dövas Dag 2025 innebar också att alla besökare fick möjlighet att träffa förbundets nya styrelse.

- **Värd:** Göteborgs Dövas Förening
- **Tema:** Teckenspråk som brobyggare
- **Antal deltagare totalt:** Cirka 1 400

FAKTA

I Sverige firar vi Dövas Dag varje år, oftast den tredje helgen i september. Den arrangeras på olika platser runt om i landet. Var det firas och vem som är värd bestäms i samråd mellan SDR:s föreningar. Utöver konferenser, workshops och utställning är Dövas Dag en viktig samlingsplats för döva och andra teckenspråkiga i Sverige.

Fullsatt vid sista föreställningen av *Audism genom livet*.

Bistånd

MYRIGHT

Under året har det varit osäkert kring fortsatt biståndsarbete genom SIDA på grund av förändringar i biståndspolitik enligt regeringsuppdrag. MyRight ansökte om nya projektmedel hos SIDA och fick i oktober besked om beviljad finansiering, dock mindre än tidigare. Beskedet innebär att MyRight framöver kommer att arbeta med ett mer begränsat antal projekt och att våra två mångåriga projekt med SLCFD i Sri Lanka och FEBOS i Bolivia avslutades under året. I februari har förbundets biståndsgrupp bestående av representanter från SDR, Stockholms Dövas Förening (SDF) och Dalarnas Dövas Förening (DDF), haft ett möte och utbytt erfarenheter kring de olika projekten.

SDR sitter med i styrgruppen för arvsfondsprojektet *Klimaträttvisa för alla* som MyRight driver tillsammans med SDUF, Fridays for future och Fältbiologerna. Det treåriga projektet startades i januari 2025 och syftar på att öka intresset för klimatfrågor för unga döva och hörselskadade genom att utbilda ambassadörer som i sin tur ska sprida kunskap om klimaträttvisa.

Nepal

DDF och SDF bedriver varsitt biståndsprojekt i Nepal till och med 2027 och har därmed representanter i SDR:s biståndsgrupp. Båda projekten genomförs i samarbete med MyRight. DDF:s samarbete sker med den nationella organisationen National Federation of the Deaf Nepal (NDFN), och SDF:s med den regionala organisationen Deaf Association of Kailali (DAOK).

Sri Lanka

SDR har bedrivit ett flerårigt arbete med SLCFD där målet med det nationella arbetet har varit erkännandet av teckenspråket på regeringsnivå, förstärka dövorganisationen (SLCFD) samt kvinnoorganisationen Deaf Women Association, (DWA). I maj åkte kontaktpersonen Kerstin Olsson på uppföljningsresa. Tillsammans med styrelse-representanter från SLCFD deltog hon bland annat i ett möte med Sri Lankas premiärminister, där frågan om ett officiellt erkännande av teckenspråket i Sri Lanka lyftes. Arbetet har stärkt organisationens förmåga att driva sina frågor och bidragit till ökad synlighet för dövas rättigheter.

Bolivia

Under flera år har SDR bedrivit projekt-samarbete med FEBOS i Bolivia genom kontaktpersonen Lars-Gunnar Möllefors. De tre huvudsakliga målen har varit: att få bolivianskt teckenspråk erkänt som landets 37:e språk, att starta lärarutbildning för både döv-lärare och teckenspråkslärare samt att starta tolkutbildning. Den 31 oktober 2025 nåddes ett historiskt mål – bolivianskt teckenspråk blev officiellt erkänt, vilket stärker dövas rättigheter i landet.

Internationellt samarbete

Dövas Nordiska Råd

Dövas Nordiska Råd (DNR) är ett viktigt forum för samarbete mellan dövförbund i Norden. Under 2025 genomfördes två möten där förbundet deltog.

Det första mötet hölls på Färöarna den 3 till 6 april med fokus på AI-frågor. Syftet var att stärka samarbetet mellan de nordiska länderna och diskutera möjligheten till gemensamma riktlinjer för att följa och bevaka AI-utvecklingen på nordisk nivå. Mötet utgick från en kunskapsföreläsning av Teckenbro Media AB om AI-avатарer och den snabba tekniska utvecklingen.

Den 10 till 12 oktober ägde det andra mötet rum i Köpenhamn. I samband med detta arrangerades det nordiska seminariet *Goda exempel på teckenspråkets betydelse i Norden* i samarbete mellan Nordiska teckenspråksnätverket och Dövas Nordiska Råd. Seminariet innehöll föreläsningar under hela dagen med fokus på goda exempel på hur teckenspråk kan stärkas i Norden. Från vårt förbund delade vi med oss av våra erfarenheter att använda forumteater som en metod för påverkansarbete, tack vare projektet *Omvända världen*.

WORLD FEDERATION OF THE DEAF

World Federation of the Deaf

World Federation of the Deaf (WFD) genomförde sin mellanårskonferens i Nairobi, Kenya 12 till 14 augusti 2025. Förbundet beslutade att inte skicka någon representant, eftersom 2025 var ett kongressår och i beredningen inför konferensen oklart vilka som skulle ingå i förbundsstyrelsen efter kongressen. WFD har under året utsett John Moore till verkställande direktör, med tillträde den 1 januari 2026. Han ska leda sekretariatet, driva organisationens strategi, utveckla internationella samarbeten och säkra långsiktig finansiering för WFD:s globala arbete för dövas mänskliga rättigheter. SDR har därför under 2025 mestadels löpande följt WFD:s arbete.

European Union of the Deaf

På europeisk nivå har det varit ett händelserikt år. Den 23 till 25 maj genomförde European Union of the Deaf (EUD) sin generalförsamling i Warszawa, Polen där förbundet deltog med två delegater. En av dagarna hade fokus på döva kvinnors situation i Europa, där det framkom att döva kvinnor utsätts för våld i högre grad än hörande kvinnor. EUD uppmanade alla medlemsländerna att ta fram strukturer för trygga samtal och stärkt egenmakt, samt att satsa mer på jämställdhetskunskap, även för män. Datainsamling pekades ut som ett centralt verktyg för påverkan. Nationella enkäter om tillgänglighet och levnadsvillkor lyftes som särskilt viktiga när tillgänglighetsdirektivet European Accessibility Act (EAA) börjar tillämpas. För att stärka underlaget rekommenderades samordning mellan länder och användning av gemensamma frågor för att möjliggöra jämförelser. Förbundet följde även under mötet upp och drev vidare vår tidigare motion om bipoc-frågor.

EUD arrangerade sitt 40-årsjubileum i Bryssel den 2 december. Dagen inleddes med mingel-lunch och fortsatte med jubileumsprogrammet *A signing Europe – 40 years of advocacy for sign language rights* i Europaparlamentet. Europaparlamentarikern Pál Szekeres inledde programmet, EUD:s ordförande Sofia Isari och tidigare ordförande för EUD Markku Jokinen höll huvudanförandet med en historisk tillbakablick över EUD:s arbete. Jubileet lyfte både framsteg för dövas rättigheter i Europa och återstående utmaningar. En paneldiskussion med EUD:s arbetsgrupp för European Charter for Regional or Minority Languages (ECRML), European Disability Forum (EDF), World Federation of the Deaf (WFD) samt experter inom AI och tillgänglighet diskuterade framtida arbete. Avslutningsanföranden hölls av Europaparlamentets ordförande Roberta Metsola och EU-kommissionären Hadja Lahbib.

Under besöket i Bryssel träffade förbundet de svenska europaparlamentarikerna Alice Bah Kuhnke (MP) och Adnan Dibrani (S) för samtal om tillgänglighet och teckenspråkets ställning. Diskussionerna tog upp EAA och dess begränsningar för teckenspråk, samt ECRML och möjligheten att stärka teckenspråkets skydd. Ledamöterna visade intresse för frågorna och Alice Bah Kuhnke visade särskilt engagemang för ECRML. I samband med mötet inleddes kontakt mellan hennes stab och EUD för fortsatt dialog och underlag.

Förbundet deltog på EUD:s 40-årsjubileum i Bryssel. I bild fr.v: Förbundsordförande Hedvig Ledung, EUD:s ordförande Sofia Isari och SDR:s vice förbundsordförande Carolina Ekström.

Webbshop

Under våren 2025 genomförde förbundet en kartläggning av webbshopen, vilket ledde till beslut om att verksamheten ska överföras till SDR Tecken AB. Försäljning pågick under våren och inför förbundets kommande namn- och logotypbyte genomfördes en utförsäljning under hösten. I slutet av året pausades driften av webbshopen då förbundet nu ser över dess framtid. Under året har lagret skötts av Teckenspråk och Tillgänglighet (ToT) i Stockholm. Marknadsföringen har skett via SDR:s Facebook, webbshopens Instagram och Dövas Tidning.

Ekonomisk hållbarhet

Förbundet genomförde en omorganisation för att stärka kärnverksamheten tillika den intressepolitiska verksamheten och säkerställa ekonomisk hållbarhet. Den nya strukturen som presenterades 2024 bestod av nio tjänster jämfört med tidigare tio, och tre personer blev uppsagda. Övergången till den nya bemanningen trädde i kraft den 9 oktober 2024, och resulterade i tre vakanta tjänster. Rekryteringarna till de tre lediga tjänsterna avslutades under 2024 och de nya medarbetarna började i januari och februari 2025. Då var den nya organisationen fullt genomförd.

Under året har förbundet arbetat med att utveckla en kapitalförvaltningspolicy som ska möjliggöra en långsiktig och hållbar förvaltning av förbundets kapital. Målet är att samla förbundets banktjänster hos en bank, vilket skapar bättre översikt och effektivitet. Samtidigt har mindre och onödiga utgifter granskats för att effektivisera ekonomin. Även om kongressens beslut 2021 om att minska lokal- och personalkostnader har fullföljts, fortsätter arbetet med att stärka förbundets ekonomiska hållbarhet.

JÅ, JGHA, TAA, EJC, HCEL, CE, CIA, CE, LS, Powered by Teletext, ID yc4thqp

Populär utförsäljning vid SDR:s bord under Dövas Dag.

Gåvor och stöd

Under året har vi tacksamt tagit emot stöd och gåvor till förbundet samt stiftelserna Testaments- och Donationsstiftelsen och August Carlssons Fliseryd Minnesfond, för olika ändamål. De främsta intäkterna kommer från minnesgåvor och genom utdelningar från Månadslotten och Folkspel, däribland från Bingolotto.

Som 90-kontohavare följer förbundet krav och kvalitetssäkring enligt Svensk Insamlingskontrolls riktlinjer. Under året har driften av Månadslotten tagits över av en ny ägare Movendi Sverige då A-lotteriet som ägdes av Socialdemokraterna köptes ut.

SDR är tillsammans med Synskadades Riksförbund förmånstagare för Månadslotten och delade på 2025 årsöverskott, vilket resulterade i cirka 4,7 miljoner kronor vardera.

Dövas Tidning

Dövas Tidning utkom med fyra nummer av papperstidningen under 2025, inkluderat ett specialnummer *Allt om teckenspråk*. På vår webbplats www.dovastidning.se erbjöds en löpande rapportering i form av artiklar och webbtv på svenskt teckenspråk. Under 2025 besöktes webbplatsen av 127 756 unika besökare, och antalet sidvisningar var cirka 908 300. Dövas Tidning har också återupptagit Instagram och strävar efter att göra uppdateringar när det finns nya artiklar att läsa på webbplatsen.

I vanlig ordning hade Dövas Tidning en bred bevakning av både nationella och internationella döv- och teckenspråksrelaterade frågor. Under 2025 hade vi artikelserien *Min stad* där döva som bor på mindre orter berättar om livet där. I nummer tre rapporterade Dövas Tidning om SDR:s kongress i Karlstad.

Olivia Renner Balkstam var tjänstledig som redaktör på deltid mellan 1 augusti och 31 december och kvarstod som ansvarig utgivare till och med september. Elin Westerlund vikarierade som reporter under hösten och från oktober tog generalsekreterare Erdem Akan över rollen som ansvarig utgivare när Olivias tjänstledighet övergick till heltid.

Dövas Tidning webbplats

Årets utgåvor av Dövas Tidning under 2025.

SDR är huvudman för Västanviks folkhögskola i Leksand. Skolans målgrupper är döva, hörselskadade, personer med dövblindhet och hörande deltagare. Folkhögskolan erbjuder i samarbete med Migrationsverket ett särskilt mottagande av döva och hörselskadade asylsökande. På skolan finns det internat med cirka 130 bäddar och har även en egen förskola. Skolan har också en filial i Stockholm.

Den 17 till 18 maj har skolan genomfört stämma och då valdes en ny skolstyrelse. SDR har fyra platser i skolans skolstyrelse, två ordinarie och två ersättare. Skolstyrelsen haft sammanträden för att behandla frågor som bland annat skolans löpande verksamhet och utvecklingsmöjligheter.

Skolstyrelsen:

Mona Riis, ordförande

Eva Norberg, ordinarie ledamot

Karin Byström, ordinarie ledamot

Hedvig Ledung, ordinarie ledamot (vald av SDR)

Erdem Akan, ordinarie ledamot (vald av SDR)

Susanne Albihn, ordinarie ledamot (vald av Leksands kommun)

Mindy Drapsa, ersättare

Gunilla Kvist, ersättare

Anders Sundström, ersättare (vald av SDR, fram tills stämman)

Jan Magnström, ersättare (vald av SDR, från och med augusti)

Juni Sowell, ersättare (vald av SDR, fram tills årsstämman)

Mindie Norrie, ersättare (vald av SDR, t o m 9 november)

Josephine Kirkegaard, ersättare (vald av SDR, fr o m 10 november)

Lars-Gunnar Fällidin, ersättare (vald av Leksands kommun)

Den 17 till 19 oktober genomfördes ett 10-årsjubileum på skolan för de utbildningar som förbundet initierat genom de tidigare arvsfondsprojekten *Dövstudier för alla* och *Utbildning för döva tolkar och översättare*. Dr Patrick Boudreault och Dr Genie Gertz, båda från Gallaudet University, medverkade genom att föreläsa om *Dinner Table Syndrome* (matbordsyndromet som beskriver dövas utanförskap) och leda workshops. Arrangemanget förenade tidigare utbildningsdeltagare, tidigare projektmedarbetare och utbildningsledare som drivit kurserna på skolan. På lördag kväll bjöds det på en middag med flera inspirerande och fina tal, däribland från förbundets representanter.

Västanviks folkhögskola befinner sig i en ekonomiskt ansträngd situation. Verksamheten redovisade under året ett betydande underskott och prognosen visade fortsatt negativt resultat. Mot denna bakgrund har åtgärder vidtagits för att minska kostnaderna och stärka den långsiktiga ekonomiska hållbarheten, bland annat genom omorganisation av verksamheten. Den ekonomiska situationen följs kontinuerligt av skolstyrelsen. Situationen ska också ses i ljuset av ett generellt pressat ekonomiskt läge inom folkhögskolesektorn.

Mo Gårds stiftelse

Mo Gårds stiftelse bildades år 2000 och är ensam ägare av Mo Gård AB. Stiftelsen grundades av SDR tillsammans med Förbundet Sveriges Dövblinda, Finspångs kommun, Region Östergötland samt Mo Gårds personalförening. SDR är delägare i stiftelsen och har fast representation i dess styrelse, som består av representanter från grundarorganisationerna samt ytterligare ledamöter.

Stiftelsens ändamål är att långsiktigt säkerställa resurser, kompetens och verksamhet för döva personer samt personer med dövblindhet i kombination med ytterligare funktionsnedsättningar. Detta sker huvudsakligen genom det helägda bolaget Mo Gård AB. Verksamheten omfattar bland annat habilitering och rehabilitering, utbildningsinsatser samt utvecklingsarbete inom området, inklusive forskning och metodutveckling.

Stiftelsen Rikstolktjänst

Stiftelsen Rikstolktjänst bildades 1993 av Förbundet Sveriges Dövblinda, Hörselskadades Riksförbund och Sveriges Dövas Riksförbund. Stiftelsen Rikstolktjänst har via Socialstyrelsen uppdraget att erbjuda tolkservice åt förtroendevalda i det intressepolitiska arbetet på riksnivå i organisationer för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.

SDR har fasta representationer i stiftelsens styrelse tillsammans med andra förbund. Förbundet har under året haft ett särskilt avtalat uppdrag att erbjuda administrativa och ekonomiska funktioner för stiftelsen.

Skrivelser och uttalanden

2025-01-16 Generalsekreteraren Julia Kankkonen slutar på förbundet och en rekryteringsprocess inleds.

2025-02-17 Remissvar om folkbildningspolitik och synpunkter på slutbetänkandet *Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid* (SOU 2024:42).

2025-03-19 Erdem Akan tillkännages som SDR:s nya generalsekreterare.

2025-04-04 Remissvar på betänkandet *Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig* (SOU 2024:65).

2025-05-20 Uttalande om nya socialtjänstlagen: *Välkommet steg – men arbetet är långt ifrån klart*. Gemensamt med ett flertal organisationer däribland Nationell kvinnojour och stöd på teckenspråk, Funktionsrätt Sverige, Anhörigas riksförbund, Nationell samverkan för psykisk hälsa och Sveriges stadsmissioner.

2025-06-15 Pressmeddelande: *Fyra utmärkelser, nio pristagare – se vilka som hyllades!*

2025-06-15 Uttalande från kongressen: *Vår tid är här – men var är respekten för vårt språk?*

2025-08-21 Information: Irene Carlsson har gått bort.

2025-08-21 Besked: Ingvar Johansson har gått bort.

2025-10-02 Remissvar på MTM:s föreskrifter med tillhörande författningskommentar och konsekvensutredning (MTM-H 2025:103).

2025-10-02 Remissvar på utredningen *På språklig grund* (SOU 2025:9).

2025-10-06 Remissvar på betänkandet *Fler vägar till arbetslivet* (SOU 2024:74).

2025-10-06 Remissvar på betänkandet *Publiken i fokus: Reformen för ett starkare filmland* (SOU 2025:24).

2025-10-07 Pressmeddelande: *Stärkt TUFF och satsning på teckenspråksutbildning välkomnas – oro för besparingar på SPSM*.

2025-10-08 Pressmeddelande: *Dövas psykiska hälsa måste tas på allvar* med anledning av Världsdagen för psykisk hälsa.

2025-10-13 Remissvar på Kammarkollegiets förslag till tolkföreskrifter (KAMFS 2025:X).

2025-10-14 Remissvar på betänkandet *Ökad kvalitet hos Samhall och fler vägar till skyddat arbete* (SOU 2025:29).

2025-10-14 Remissvar på betänkandet *Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS* (SOU 2025:39).

2025-10-14 Remissvar på *Skolverkets förslag till nya kursplaner i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare* (2025:1994).

2025-10-17 Pressmeddelande med anledning av IVO:s kritik mot Södertälje sjukhus, efter en döv patients väntan i flera dagar på teckenspråkstolk i samband med vård och operation: *Döva patienter får fortfarande vänta på tolk – det är oacceptabelt*.

2025-10-20 Pressmeddelande: *SDR tillsätter arbetsgrupp för att stärka det svenska teckenspråkets ställning*.

2025-10-27 Gemensamt öppet brev till arbetsmarknadsminister Johan Britz från SDR, HRF och FSDB: *Regeringens beslut slår hårt mot teckenspråkiga i arbetslivet*.

2025-11-17 Besked: Karl-Erik Carlsson har gått bort.

2025-11-27 Information: SDR startar Dövpanelen, en grupp döva och hörselskadade personer som får svara på korta enkäter.

2025-12-05 Pressmeddelande: *Döv patient fick önskat vaccin, ännu ett allvarligt tecken på*

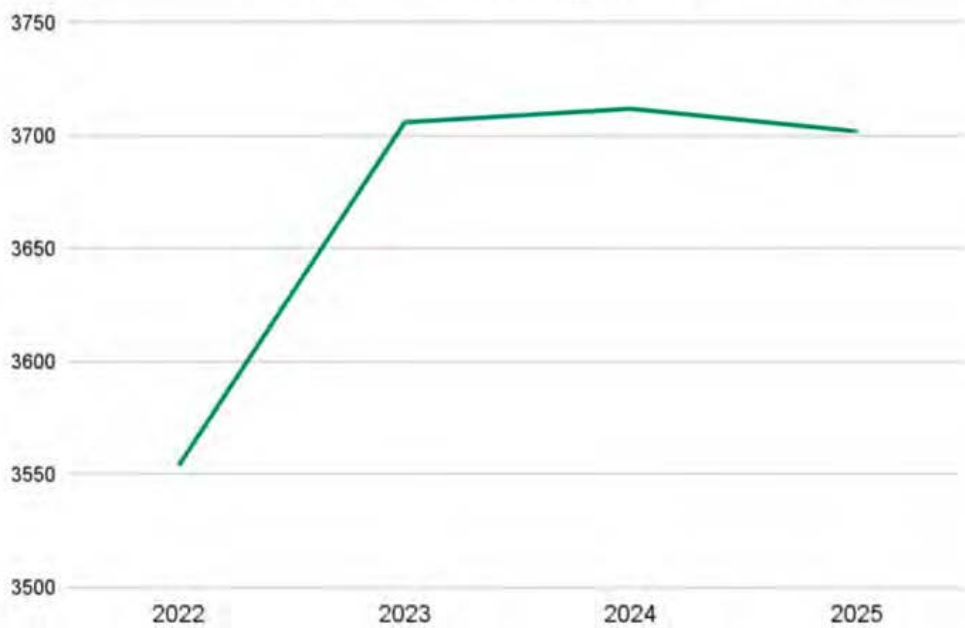
Organisation

Medlemmar

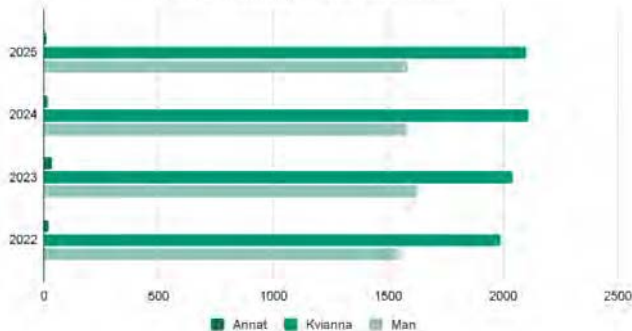
Tack vare våra medlemmar kan SDR driva arbetet för ett samhälle där teckenspråk är självklart. Hos oss är alla medlemmar viktiga och SDR uppskattar alla former och grader av engagemang. Alla insatser räknas – stora som små!

Sista december 2025 hade SDR 3 702 medlemmar genom våra 38 distriktsorganisationer och föreningar. SDR hade också 6 anslutna organisationer.

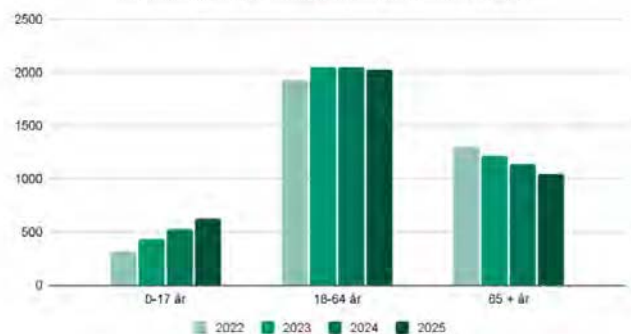
Medlemsutveckling 2022 till 2025

Könsfördelning bland medlemmar

Utveckling av medlemsantal per åldersgrupp

Distriktsorganisationer

- Dalarnas Dövas Förening
- Dövas Förening i Kronobergs län
- Dövas Förening i Örebro län
- Gotlands Dövas Förening
- Gävleborgs Dövas Länsförening
- Hallands Läns Dövas Förening
- Jönköpings Läns Dövas och Teckenspråkigas förbund
- Kalmar Läns Dövas Förening
- Norrbottens Dövas Teckenspråksförening
- Skånes Dövas Distriktsförbund
- Stockholms Dövas Förening
- Uppsala Läns Dövas Förening
- Västerbottens Dövas Teckenspråk Länsförbund
- Y-Läns Dövas Förbund
- Värmlands Dövas Länsförening
- Västra Götalands Dövas Länsförbund
- Östergötlands Dövas Länsförbund

Lokala organisationer

Lokalföreningar

- Borås Dövas Förening
- Dövas Förening i Kristianstad med omnejd
- Dövas Förening i Norrköping med omnejd
- Dövas Förening i Örebro
- Falkenberg/Varberg Dövas Förening
- Göteborgs Dövas Förening
- Helsingborgs Dövas Förening
- Härnösands Dövas Förening
- Hässleholms Dövas Förening "Göingen"
- Karlstads Dövas Förening
- Linköpings Dövas Förening
- Lundabygdens Dövas Förening
- Malmö Dövas Förening "Svenske"
- Medelpads Dövas Förening
- Piteå Dövas Förening
- Skellefteå Dövas Förening
- Trollhättans Dövas Förening
- Umeå Teckenspråks Förening
- Vänersborgs Teckenspråksförening
- Vätterbygdens Dövas och Teckenspråkigas Förening
- Örnsköldsviks Dövas Förening

Anslutna organisationer

- Sveriges Dövas Ungdomsförbund
- Sveriges Dövas Pensionärsförbund
- Sveriges Dövhistoriska Sällskap
- Svenska Dövidrottsförbundet
- RFSL Regnbågen
- Föreningen Pär Aron Borgs vänner

Av dessa anslutna organisationer har SDR även samarbetsavtal med SDUF och SDP.

Förtroendevalda

Förbundsstyrelsen

Förbundsstyrelsen består av en förbundsordförande, en vice förbundsordförande och sju ledamöter. Styrelsen har haft sju ordinarie styrelsemöten, ett konstituerande styrelsemöte och två per capsulam möten. Arbetsutskottet sammanträder mellan styrelsemötena och har haft åtta sammanträden under året.

Förbundsstyrelsen (före kongressen)

Åsa Henningsson, förbundsordförande
Joakim Hagelin Adeby, vice förbundsordförande

Daniel Littorin, förbundskassör

Christina Eriksson

Hedvig Ledung

Laith Fathulla

Lea Strandberg

Maria Hermanson

Pia Johnsson Sederholm

Förbundsstyrelsen (efter kongressen)

Hedvig Ledung, förbundsordförande

Carolina Ekström, vice förbundsordförande

Joakim Hagelin Adeby, förbundskassör

Christina Eriksson

Christin Ingesson

Emma Cid

Jennie Åkerlund

Lea Strandberg

Tarek Abdellatif

Valberedningen

Valberedningen består av förtroendevalda personer som har i uppgift att ta fram förslag till styrelsekandidater och revisorer. Valberedningen bjuds in till för att delta på styrelsesammanträden, föreningsforum och förbundsmöte.

Valberedningen har löpande informerat om deras arbete och föreslagit kandidater till den nya förbundsstyrelsen, revisorer och mötesfunktionärer till förbundets kongress. Förbundskansliet har efter kongressen planerat en kurs och introduktion för den nyvalda valberedningen, som genomförs tidigt under 2026.

Valberedningen (före kongressen)

Curt Ljungberg

Maria Sundholm

Ragnar Veer

Ersättare: Johan S. Wissner

Valberedningen (efter kongressen)

Eva Norberg, ordförande

Jonas Brännvall

Mindy Drapsa

Ersättare: Märten Ferm-Högberg och

Sven-Emil Karmgård

Anställda

Alexia Lefebvre (till 17 september)
Andy Pop Runnqvist (från 14 januari)
Charlotte Gustavsson (till 17 januari)
Denny Bergerholm
Elin Westerlund (från 11 augusti)
Erdem Akan (från 1 april)
Jenny Ek
Julia Kankkonen (till 31 mars)
Linda Stål (till 17 mars)
Olivia Renner Balkstam
Pontus Degsell
Sara Schöldt (från 3 februari)
Therese Rollvén
Tommy Aldergrim (från 28 februari)

Projektanställda

Alex Rosén (10 februari – 22 augusti)
Anette Pellebergs (16 januari – 19 juni)
Anette Örlegård (från 1 juni)
Anna Racki (till 31 juli)
Anne-Lie Ohlson (från 12 februari)
Camilla Attestål (till 30 september)
Cathrine Björkstrand
Charlotte Gustavsson (från 20 januari)
Christian Engström Dyvik (från 10 februari)
Erdem Akan (till 30 mars)
Florian Tirnovan
Magnus Nordström (till 28 februari)
Peter Hegethorn Ketsanoi (till 5 maj)
Sara Schöldt (till 2 februari)
Ulf Nilsson Jörlemyr

SDR:s förbundskansli ligger i Rissne, Sundbyberg och här bedrivs det centrala arbetet för förbundet. Förbundet har även anställda i projektet *Dövas Kulturarvscentrum* som har sin bas på Västanviks folkhögskola.

Under året fick förbundet en ny generalsekreterare. Julia Kankkonen valde att lämna sin tjänst, på egen begäran, i slutet av mars efter att ha jobbat på förbundet sedan september 2019. Vi riktade ett varmt tack för hennes insatser för förbundet och dövrörelsen. Erdem Akan anställdes som förbundets nya generalsekreterare och han tillträdde sin roll den 1 april 2025.

Förbundsanställda och den nya förbundsstyrelsen samlades för en kick-off den 14 till 16 augusti på Västanviks Folkhögskola. Förbundets pågående projekt presenterades, en speed-dating genomfördes liksom en rundvandring i *Dövas Kulturarvscentrum*. En gemensam fortbildning skedde med Västanviks folkhögskola om SharePoint och Teams (Microsoft 365). En genomgång av aktuella frågor från föregående mandatperiod och de motioner som behandlades av kongressen ägde rum också.

Kyrkbåtsrodd genomfördes som en gemensam och uppskattad aktivitet för anställda och styrelse, vilket stärkte samverkan och teamkänslan.

Kyrkbåtsrodd var en rolig aktivitet under förbundets kick-off, där alla rodde i takt mot samma mål.

Arbetsgrupper

Föreningssupport

Har uppdrag att stötta föreningar genom besök, support och framtagande av olika mallar.

Gruppmedlemmar

Åsa Henningsson (före kongressen)
Hedvig Ledung (efter kongressen)
Christin Ingesson (efter kongressen)
Cathrine Björkstrand
Pontus Degsell, handläggare

Biståndsgrupp

Består av representanter från föreningar som har både nationella och lokala biståndsprojekt och SDR samt Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF).

Gruppmedlemmar

Joakim Hagelin Adeby
Kerstin Olsson, kontaktperson för Sri Lanka
Lars-Gunnar Möllefors, kontaktperson för Bolivia
Representanter från Dalarnas Dövas Förening (DDF), Stockholms Dövas Förening (SDF) och Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF)
Therese Rollvén, handläggare

Kruth-kommittén

Har uppdraget att bereda utdelning av utmärkelser i samband med kongressen vart fjärde år. Dessa utmärkelser är Kruthmedaljen, Lars-Åke Wikström International Award, Guldtecknet och Alma Abrahamssons pris.

Gruppmedlemmar

Joakim Hagelin Adeby
Åsa Gustavsson
Jenny Ek, handläggare

Ekonomisk hållbarhet

Har uppdraget att tillvarata och utveckla förslag på hur förbundet ska uppnå en ekonomisk hållbarhet i ett långsiktigt perspektiv.

Gruppmedlemmar

Daniel Littorin (före kongressen)
Joakim Hagelin Adeby
Julia Kankkonen (till och med mars)
Åsa Henningsson (före kongressen)
Hedvig Ledung (efter kongressen)
Denny Bergerholm, handläggare

Döva föräldrar

Gruppen arbetar för att stärka döva föräldrar med hörande eller döva barn genom att öka kunskapen om eget föräldraskap och vilka rättigheter föräldrar och barn har. Arbetsgruppen har två undergrupper: döva föräldrar till döva barn och döva föräldrar till hörande barn.

Gruppmedlemmar

Paulina Wlostowski
Jannicke Kvitvær
Mårten Högberg
Hedvig Ledung (före kongressen)
Emma Cid (efter kongressen)
Tommy Aldergrim, handläggare

Dövas upprättelse

Arbetsgruppen har haft i uppdrag att ge strategiskt stöd och expertis i förbundets arbete för en sanningskommission, med målet att verka för upprättelse och försoning för döva i relation till den svenska staten.

Gruppmedlemmar

Hedvig Ledung (före kongressen)
Joakim Hagelin Adeby
Christina Eriksson (efter kongressen)
Jan Magnström
Jenny Ek, handläggare

Slutord

När vi blickar tillbaka på 2025 vill vi rikta ett varmt tack till alla som bidragit till Sveriges Dövas Riksförbunds arbete under året. Genom gemensamma insatser har arbetet kunnat fortsätta framåt, trots förändringar och viktiga vägval.

Ett särskilt tack till distriktsorganisationer, lokalföreningar och anslutna organisationer. Ert engagemang och er närvaro i hela landet utgör grunden för förbundets arbete och ger kraft åt vårt gemensamma påverkansarbete. Vi vill också tacka våra samarbetspartners som tillsammans med oss står upp för mänskliga rättigheter, jämlikhet och rätten till teckenspråk.

Förbundets personal vill vi särskilt lyfta. Er kompetens, ansvarstagande och engagemang är avgörande för att förbundet ska kunna bedriva intressepolitiskt arbete och verksamhetsutveckling även under omställning.

Vi vill också tacka alla medlemmar, förtroendevalda, allierade, bidragsgivare och ideella krafter. Det är genom ert engagemang och stöd som förbundet kan fortsätta driva frågor som stärker dövas rättigheter och teckenspråkets ställning.

2025 har visat vikten av gemensamt ansvar och sammanhållning. Med en ny förbundsstyrelse, erfarenheter från året och fortsatt starkt engagemang tar vi med oss kraft, tillförsikt och en orubblig tro på att våra röster gör skillnad in i 2026.

Förbundsstyrelsen för Sveriges Dövas Riksförbund

Hedvig Ledung, förbundsordförande

Carolina Ekström, vice förbundsordförande

Joakim Hagelin Adeby, förbundskassör

Tarek Abdellatif, ledamot

Emma Cid, ledamot

Christina Eriksson, ledamot

Christin Ingesson, ledamot

Lea Strandberg, ledamot

Jennie Åkerlund, ledamot

